

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka  
(2)\Soucek\_Ludvik-Velky\_rekonstrukter.pdb

PDB Name: Souček-Velky rekonstrukter  
Creator ID: REAd  
PDB Type: TEXT  
Version: 0  
Unique ID Seed: 0  
Creation Date: 5.8.2008  
Modification Date: 5.8.2008  
Last Backup Date: 1.1.1970  
Modification Number: 0

LUDVÍK SOUČEK  
Velký rekonstrukter  
ART-SERVIS PRAHA  
© Ludvík Souček, 1972, 1973  
Anthology © Ivo Železný, 1991

Zrození proroka  
Takto praví panovník Hospodin:

Aj, já zaním v tobě oheň,  
kterýž sežere v tobě  
každé dřevo zelené  
i každé dřevo suché.

EZECHIEL 20, 47.

Ostrý severní vítr vířil prach, stoupající z ulic a smíšený se zbytky vyschlého velbloudího trusu, který ani slídivé a svárům nakloněné ženy nestačily posbírat, hvízdal v cimbuří paláců, trčících jako umělé a barevné hory z nekonečné roviny, a bez okolků procházel sem i tam mohutnou bránou bohyně Išтары, střeženou núbijskými obry v kožených pláštích, posíťých měděnými plíškami. Oslepoval hemžení kupců na hlavním babylónském tržišti, uloženém mezi chrámem mužské trojice bohů Anu, Ea a Bela a jeho trojženským protějškem, kde se scházeli ctitelky Anaty, Belity a Davkiny. Byl docela obyčejný všední den, jako statisíce dní předcházejících a následujících. A nedaleko, v bídné chatrči, kam nespočetnými štěrbinami mezi rákosem, z něhož už dávno opadalo ledabylo nahozené bláto, pronikal pach i hluk i prach, umíral starý blázen Ezechiel.

Umíral ohavně, tím ohavněji, že tradice jeho rodu předepisovala rituální i skutečné očištění, a že si tudíž Ezechiel na čistotu zvykl a že tomu tak bylo až do onoho osudného dne, kdy byl navždy odtržen od svého otce rabbiho Buzi a jako mladíček deportován v poutech vítěznými, skřehotajícími a pýchou pukajícími babylónskými barbary od nešťastného bojiště na řece Chebar. Umíral s tělem prožraným svrabem, hnisajícím a bohu nemilým, nemocí postihující chudé i bohaté. Starého blázna neutěšovalo v jeho mukách na slámě, měnící se ve žhavé dráty, a v hadrech, hryzajících jak hladové krysy, ani společenství s mocnými tohoto světa, jež sotva viditelná zákožka svrabová zahubila či zahubí, s Herodesem králem, Antiochem, Filipem II., ba dokonce samotným papežem Klementem VII. Nic o těchto bratrech koženého pytle, do něhož budou po smrti zašiti, nevěděl a nic vědět nechtěl. Jeho život se vtěsnil do palčivého uzlíku utrpení, v němž se soustřeďovalo poslední, jediné, a tudíž nejmocnější přání - moci povolati a ovšem i patřičně zaplatiti jednoho z mocných zaklínačů ze stánků kolem chrámu okřídleného býka Kirubu, schopných zažehnat nemoc, jistě způsobenou některým z démonů prokletých cizinců.

Proti lidské hlavě podniká boj prokletý Idpa,  
proti krku škodlivý Utuk,  
proti prsům nákazu přinášející Alal,  
proti vnitřnostem zlý Gigim,  
proti rukám strašný Telal.

Snad by pak dokázal usmířit Idpu, který téměř oslepil jeho oči krvácejícími strupy, Utuka, Alala, Gigima i Telala. Ezechiel se zmítal v horečce bezmocnosti. Byl nejchudším z chudých synů Izraele, což ve skutečnosti znamenalo, že byl bezmála jediným babylónským chudým Židem vůbec. Všichni ostatní se za těch pár let dovedli usadit pěkně měkce. Zařídili se podle rady uhlazeného a servilního Jeremiáše, jenž v době, kdy ještě nesmiřitelný Ezechiel zuřivě lomcoval pouty (ovšem že ne už skutečnými, jen pomyslnými), obšťastňoval početnou kolonii izraelských displaced persons dobrými radami: "Stavějte domy a usazujte se, štěpujte také štěpnice a jezte ovoce jejich. Pojímejte ženy a plodte syny

a dcery, dávejte také synům svým ženy... A hledejte pokoje města toho, do kteréhož zastěhoval jsem vás, a modlíte se za ně Hospodinu, nebo v pokoji jeho budete mít pokoj."

Ten lump - pomyslel si nenávisť Ezechiel - dokonce neváhal rafinovaně a zcela zjevně udat babylónským slidičům několik nadšenců snažících se alespoň udržet, když už ne rozdmýchat, uhasínající jiskérky odporu: "Nechť vás nesvodí proroci vaši, kteříž jsou mezi vámi, ani hadači vaši... Neboť oni lživě prorokují ve jménu mém, neposlal jsem jich, di Hospodin." To se ví, že Babyloňané, ačkoli jinak dosti snášenliví a velkorysí, podnikali v zájmu prevence politických nepřijemností honičku na agitátory. S laskavou, vydatnou pomocí Jeremiáše a jemu podobných je měli za pár hodin pěkně pohromadě. Ezechiel to tenkrát stálo ostudný výprask - nic víc. Někteří dopadli hůře.

Stařec se zuřivě poškrábal na lýtku, zbroceném starými i čerstvými stružkami krve.

Dnes už jsou usazeni, a dobře. Vystavěli domy, usadili se. Štěpnice ponechávají ovšem na starosti sluhům a kilikijským otrokům, aby jim zbylo více času na pojmání žen svých a cizích. Chrámoví kněží sice neopomenou tu a tam prohodit při bohoslužbě několik slov o pláči na řekách babylónských, jenže vážení spolubratři pláči asi jediné tehdy, když nějakému hlupákovi ličí svou předstíranou bídu. Před rákosovou chatrčí se ozvalo formální zakašlání, ohlašující hosta. Ezechiel, zbídačelý do nemožnosti, ale dosud bystrý jak starý štír, okamžitě poznal Mannudannijámu, který se s ním před třiceti léty v okovech potácel od chebarského bojiště. Od těch dob se ovšem mnoho změnilo - krásný mladý muž Ezechiel ben Buzi z kmene Davidova se stal cárem shnilého masa prolezlým svrabem, zbabělec Efraim, jenž jak se zdá uprchl při prvním zatroubení babylónských válečných rohů, se naopak stal bohatcem Mannudannijamou, klaně-jícím se na stará kolena Hlasateli zmlazení, bohu Silik-mulu-khovi, aby předčasně nepřišel o radosti s mladými nippurskými děvčaty. Dveře chatrče se otevřely a proud světla oslepil zhnisané Ezechielovy oči. Chvilu trvalo, než jasně rozeznal spolubojovníka Efraima alias Mannudannijámu, doprovázeného nezbytným kilikijským otrokem, známým písmá a nesoucí pan-pasari, kouzelnou bambusovou hůlku, odznak vyznavačů Hlasatele. Efraim byl v mimořádně dobré náladě. Právě se mu podařilo provést prostřednictvím a s pomocí bankovního domu Murašu a synové (Mezinárodní banka - Půjčky - Šeková služba - Pojištění - Smlouvy o půjčce a pronájmu. Sídlo v Nippuru, filiálky ve všech provinciích) znamenitou transakci, ukončenou vtisknutím Mannudannijamova nehtu do ještě tvárné tabulky, jež bude neprodleně vypálena a pro věčné časy uložena do Murašova bankovního archivu. Po pravdě řečeno, transakce sama, ačkoli znamenala vynikající přínos dobytka, a tím peněz, potěšila Efraima méně než skutečnost, že s ním sám senioršéf firmy Murašu, dříve Jošua ben Ruben z Hebronu, jednal jako s urozeným občanem Babylónu a ani náznakem nepřipomněl stále poněkud trapnou, byť už třemi desetiletími zasutou mladickou minulost.

"Nechť tě pozdraví blahodárnými paprsky sluneční bůh Samas a uzdraví tvé bědy, Ezechieli," pozdravil Efraim, zůstává opatrně u vchodu a přidržuje si cípy roucha u těla, aby nebyly znečištěny dotykem s příbytkem nemocného.

"Nechť tak učiní, jak pravíš, neboť i on je jen odleskem slávy Jediného Boha, jehož jméno je nevyslovitelným," odpověděl pohotově starý štír Ezechiel, navzdory své tělesné nemohoucnosti schopný umístit jedovatosti stejně přesně, jako lumek umístí uje kladélko do nervové zauzliny housenky hluboko pod kůrou stromu.

Oba si v tomtéž okamžiku uvědomili, že udělali chybu. Ezechiel měl rouhání přeslechnout, protože musel získat od noblesního almužníka babylónské izraelské obce Efraima dostatečnou částku pro zaklínače, lhostejno zda v místní nebo jakékoliv jiné minci. Babylón směnoval, přijímal a nakonec polykal všechny. Mannudannijama si naopak uvědomil, že před Ezechielem ben Buzim, posledním fanatickým přívržencem antibabylónismu a dávným odpůrcem Jeremiášovým, zůstane navždy jen pokořeným Efraimem. A ne-li navždy, tedy alespoň tak dlouho, než toto zmučené, páchnoucí a strupaté tělo odejde ke královně pekla Ninkigal nebo k Jehovovým archandělům, nebo kam se vlastně odchází - pokud na tom vůbec záleží.

"Přináším ti pozdrav a bratrskou útěchu," pokračoval po chvíli, když byla mělčina konverzace odplavena oboustrannými úvahami, Mannudannijama. "Kniha praví o zásluhách navštěvovati nemocné. Co pro tebe mohu učiniti, Ezechieli ben Buzi?"

"Nemocné navštěvovati je zásluhou poloviční, Efraime ben Abinadabe. Plnou zásluhou je nemocné léčiti."

"To nedovedu," pokrčil rameny Mannudannijama a přejel pohledem nitro chatrče, žíhané slunečními paprsky. Slunce už vystoupilo nad zikkurat a vystřelovalo své šipky děravými stěnami do Ezechielovy chýše. Ten chudák umírá jako zvíře, připustil navoněný Efraim s odporem. Je to i naše ostuda. Musíme s tím něco udělat. Ale ty jedovatosti, a ještě ke všemu před otrokem, mu přece jen tak snadno neodpustím.

"Ty ovšem ne," pokýval hlavou Ezechiel. "Ale zaklínači..."

Efraim se pod nakadeřeným plnovousem se zadostiučiněním pousmál. Všechno je koneckonců komedie. Když jde do tuhého, obrací se na místní zaklínače i ortodoxní páni rebelové. Na Bela, Nergala, Marduka. Nic než komedie. Ale přesto stojí za to hrát s sebou.

"Rozumím. Mám pro tebe dobrou zprávu, Ezechieli ben Buzi. Obec tě žádá, abys zapsal své vypravování od řeky Chebar pro chrám, neboť Hospodin tě, jak všichni víme, obdařil viděním, jež má být zachováno. Pak ti bude vyplacena přiměřená částka, jež postačí k léčení." Štír Ezechiel pochopil několik věcí současně. Především to, že Mannudannijama, jemuž tak neodpustitelně připomněl usilovně zapomínanou existenci Efraima ben Abinadaba, nedá peníze dříve, než mu je patřičně znepríjemní. Bylo naprosto lhostejné, zda si tento nesmyslný požadavek opravdu vymysleli představení obce nebo zda byl plodem okamžité a zlomyslné Efraimovy improvizace. Vrána vráně oči nevyklove. Dále pochopil, že jeho svitek, stačí-li mu vůbec síly dopsat jej, se ocitne tak jako tak co nejdříve v geníze, tajné jeskyni, kam jsou odhazovány opotřeбенé rukopisy, aby snad nebylo posvátné jméno boží psané čtyřmi nevyslovitelnými písmeny JHWH znesvěceno, roztrhané talísy a dokonce i zvadlé bohoslužebné ratolesti, lulávy. Zkrátka a prostěji řečeno na smetišti. Za třetí a naposledy mu bylo jasné, že se vážená obec rozhodně nepředá a že mu almužna vystačí leda pro nějakého začouzeného a sazemi pokrytého vyznavače ohně Bilgiho. Ale i tak dobře.

Ty, jenž zaháníš zlé maskiny a prospíváti dávaš životu ve zdraví, ty, jenž tísniš hrud' všeho zla strachem, strážce věštbý Mulgelalovy, ohni, ničiteli nepřítelů, strašlivá zbrani, která zaháníš mor, která dávaš oplodňovati a osvěcovati a která ničíš ze sedmi bohů bohy zlé...

Ezechiel se přistihl, že si polohlasně brouká popěvek Bilgiových ušmudlanců, ozývající se denně na tržišti, a zastyděl se. Nákaza není jen v hlavě a údech, ale i v duši.

"Nuže?" otázal se netrpělivě Efraim, toužící už co nejdříve vyjít z prachu a špíny ven do slunce, jež ho jako zázrakem boha Samaře opět změnil v blahovolného, oblíbeného a úspěšného statkáře Mannudannijamu.

"Dobrá," řekl odevzdaně, Ezechiel. "Pokusím se. Necht' tvůj otrok přinese svitky a psací potřeby. Ještě teď. Nemám mnoho času, Efraime ben Abinadabe. Kdoví, zda se milosrdenství ctihodných představených dočkám, Efraime..."

To vše odřikával zpola podvědomě. V duchu byl už u svého příběhu, dávného příběhu, a přece dosud tak živého, že samo pomyšlení působilo jako uklidňující makový odvar a utišilo nesnesitelné svědění. Mělo ho to vlastně napadnout už dávno. Ano. I když svitek, skončí v geníze. I tak to stojí za zaznamenání.

Zanedlouho přinesl kilikijský otrok papyrový svitek, kalamář a svazek seříznutých rákosů. Ezechiel se s bolestnými steny posadil na loži a přemítal kde a jak začít své vyprávění. Co se tehdy stalo?

Nic neobvyklého. Automatické počítače sice plnily svou funkci, ale vložená data, zprostředkovaná vyhodnocením údajů pátracích sond, nebyla zcela přesná, takže brzdění kosmického korábu bylo poněkud prudší, než je žádoucí. Kosmonauté z Ologidy už ovšem vydrželi horší věci.

Ezechiel namočil rákos do kalamáře a pečlivě skládal písmeno k písmenu.

"I viděl jsem, a aj, vítr tuhý přicházel od půlnoci a oblak veliký a oheň plápolající, a okolo něho byl blesk, a z prostředku jeho jako nějaká velmi prudká světlost, z prostředku toho ohně..."

Když se kapitán kosmoletu dostatečně vyzuřil, uvedl svou starou krabici, jak s pyšným opovržením říkával, na blízkou oběžnou dráhu a rozkázal čtyřčlenné posádce vypustit transportní víceúčelový letoun, schopný díky mávavým křídům pohybu v atmosféře, po zemi i pod vodou. Vzhledem ke snížené viditelnosti - pouštní vítr zesílil a hnal před sebou oblaka prachu - byly rozsvíceny mohutné reflektory v dlouhovlnné oblasti spektra, umožňující vizuální pozorování i detekci odražených infračervených paprsků.

"Z prostředku jeho také ukázalo se podobenství čtyř zvířat, jejichž takový byl způsob: Podobenství člověka měli. A po čtyřech tvářích jedno každé a po čtyřech křídlech jedno každé mělo. Jejichž nohy přímé, ale spodek noh jejich jako spodek nohy telecí a blyštěly se jako ocel pulérována. Ruce pak lidské pod křídly jejich, a tváři jejich i říkadla jejich na čtyřech těch stranách. Spojena byla jejich křídla jedno s druhým. Neobracela se, když šla, jedno každé přímo na svou stranu šlo... Kamkoli ukazoval duch, aby šla, tam šla, neuchylovala se, když chodila. Podobnost také těch zvířat na pohledění byla jako uhlí řevavého, na pohledění jako pochodně. Kterýžto oheň ustavičně chodil mezi zvířaty, a ten oheň měl blesk, a z téhož ohně vycházelo blýskání..."

Ezechiel se vyčerpaně svalil zpět na lože a rákos mu vypadl ze znetvořených a krvácejících prstů. Těžce dýchal, ale byl spokojen. Ano, právě tak to bylo, z nevyzpytatelné vůle Hospodinovy. On a jenom on, Ezechiel ben Buzi, byl navštíven a vyvolen, aby spatřil zázraky.

Rozšířené přistávací opěry se zabořily do písku a automatická zařízení okamžitě vyhodnotila kvalitu podkladu. Jízda na kolech byla docela dobře možná, méně riskantní a ostatně i zábavnější. Bytosti z Ologidy si nikdy ani navzájem, ani samy sobě nezapíraly, že valná část jejich osobního i kolektivního počínání je motivována potřebou dobré zábavy. Kosmonautika ji slibovala, a dokonce občas poskytovala dost a dost; i když ovšem v tomto konkrétním případě byla krajina veselá jak márnice. Velitel letounu marně pátral prstencem očí, obklopujících hlavu a umožňujících panoramatický pohled kolem dokola, po čemkoli osvěžujícím beznadějnou jednotvárnost pouště. Stiskem páky vysunul čtyřkolý podvozek se šroubovnicemi na osách kol a zároveň s ním věnec objektivů skrytých kamer, zaznamenávajících k pozdějšímu vyhodnocení celé okolí rozličnými způsoby a na různé materiály. Rozjel se pouští - jen ostré hřbety skal, vyčnívající tu a tam jako páteře pravěkých oblud, raději přelétal nízkými poskoky, aby náhodným nárazem nepoškodil stroj a nepřivolał na sebe hysterický hněv Dědka, kapitána kosmoletu.

"...A když jsem hleděl na ta zvířata, a aj, kolo jedno bylo na zemi při zvířatech u čtyř tváří jednoho každého z nich. Na pohledění byla kola a udělání jich jako barva tarsis, a podobnost jednotejnou měla všechna ta kola, a byla na pohledění i udělání jejich, jako by bylo kolo prostřed kola. Na čtyři strany své jíti majíce, chodila a neuchylovala se, když šla. A loukoti své i vysokost měla, že hrůza z nich šla, a šinové jejich vůkol všech čtyř kol byli plni očí. Když pak chodila zvířata, chodila kola podle nich, a když vznášela se zvířata vzhůru od země, vznášela se i kola, nebo duch zvířat byl v kolách."

Kosmolet konečně skončil první orientační oblet planety a s rachotem stanul opět nad prostorem nasazení víceúčelového vozidla. Aby nebyla jeho posádka zasažena proudem neutronů vytékajícím z trysek, vytvořil velitel pod korábem ochranné silové pole a na žádost posádky vozidla poslal na zem posilu, biologa. V poušti byl totiž zjištěn život - tvor s organismem uspořádaným zřejmě podle přísné osově souměrnosti, se čtyřmi delšími výrůstky těla a - pokud posádka viděla - pouze se dvěma očima nad jakýmsi krátkým výrůstkem a otvorem do nitra těla, který se střídavě otvíral a opět uzavíral. Biolog tak toužil vidět kuriózní stvoření na vlastní oči, že použil individuální raketové soupravy, aby se mu ten dvojoký nakonec někde nevypařil nebo beznadějně nezahrabal do země. Měl už v tomto ohledu smutné zkušenosti z mnoha planet. Pro samý spěch zapomněl i interplanetární komunikátor.

"Podobenství pak oblohy bylo nad hlavami zvířat jako podobenství kříšťálu roztaženého nad hlavami jejich svrchu... I slyšel jsem zvuk křídel jejich jako zvuk vod mnohých, jako zvuk Všemohoucího, když chodila, zvuk hluku jako zvuk vojska... Byl také zvuk svrchu nad oblohou, kteráž byla nad jejich hlavou, když stála a spustila křídla svá. Svrchu pak na obloze, kteráž byla nad hlavou jejich, bylo podobenství trůnu na pohledění jako kámen zařizovaný, a nad

podobnostvím trůnu na něm svrchu pohledění jako tvářnost člověka. I viděl jsem na pohledění jako velmi prudkou světlost a u vnitřku jejím vůkol na pohledění jako oheň, od beder jeho vzhůru, od beder jeho pak dolů viděl jsem na pohledění jako oheň a blesk vůkol něho. Na pohledění jako duha, kteráž bývá na oblaci v čas deště, takový na pohledění byl blesk vůkol. To bylo vidění podobenství slávy Hospodinovy. Kteréžto viděv, padl jsem na tvář svou a slyšel jsem hlas mluvícího."

Ezechiel odložil rákos. Den už silně pokročil a on, ačkoli v poslední době jedl stále méně a méně, pocítil hlad. Vyhrabal pod hadry misku se zbytky kaše a několika fíky, donášenou občas milosrdnými sousedy. S mlaskáním ji vyjedl až do dna. Vlastně už nebylo o čem psát. Slyšel božský hlas, který se nepodobal žádnému hlasu smrtelného člověka, jazyk nepodobající se žádné z pozemských řečí. V pochopitelné a zcela správné pokoře zarýval tvář do písku a neodvažoval se vůbec pozvednout zrak. A na to, co bylo pak, chtěl raději zapomenout. Podobenství slávy Hospodinovy, oblečené do stříbrného šatu, se stříbrnou dýní místo hlavy (zahlédl ji jen úkradkem a vlastně nedopatřením; neodvažoval se tak vysoko pozdvihnout zrak), jej ohmatávalo jako dobytče před porážkou, obracelo sem a tam, a dokonce bodlo nějakou jehlou, divže nezařval leknutím. Bitva jej však příliš vyčerpala, bitva a vědomí, že se dříve nebo později objeví nějaká hulákající skupina babylónských vítězů a v nejlepším případě jej odvede daleko od Země zaslíbené. Objevila se - spíše dříve než později. Ne. O tomhle rozhodně psát nebude. Nevyzpytatelný je úřadek Hospodinův a Ezechiel chápal jeho mimolidskou hloubku. Cizáctvím nasáklí rodáci by však mohli mít pocity méně zbožné. Bude třeba spojit pravdu události s pravdou oprávněného rozhořčení. Pečlivě si vybral ze svazku další rákos a pokračoval.

"...Kterýž řekl ke mně: Synu člověčí, postav se na nohy své, ať mluvím s tebou. I vstoupil do mne duch, když promluvil ke mně, a postavil mne na nohy mé, a slyšel jsem, an mluvím ke mně. Kterýž řekl mi: Synu člověčí, já tě posílám k synům Izraelským, k národům zpuřným, kteříž zpuřně se postavovali proti mně, ani i otcové jejich zpronevěřovali se mi, až právě do tohoto dne. K těm, pravím, synům nestydaté tváře a zatvrdilého srdce já posílám tě, a díš k nim: Takto praví panovník Hospodin, již slyšte neb nechte: Že dům zpuřný jsou. Ať vědí, že prorok byl uprostřed nich. Ty pak, synu člověčí, neboj se jich, aniž se boj slov jejich, že zpuřní a jako trní jsou proti sobě a že mezi štíry bydlíš. Slova jejich neboj se a tvář jejich se nestrachuj, protože dům zpuřný jsou. Ale mluv slova k nim, již oni slyšte, nebo nechte: Že zpuřní jsou..."

Ezechiel zapomněl na svrab, na slámu pálicí jak svazky žhavých drátů, na svět. Vyléval žluč, hromadící se tři desetiletí, zpíval svůj ztracený, bídný, pitomý život, psal krví, jež tolikrát stříkala pod rukou babylónského popravičího, trestajícího spiklence. Horečka se v něm převalovala jako lepkavá, pomalu tekoucí hmota. Sotva si povšíml Efraimova kilikijského otroka, jenž mu s večerem přinesl košík ovoce a misku jáhlové kaše s rozpuštěným máslem. Musel na sebe chvíli upozorňovat zdvořilým pokašláváním.

Ezechiel mu odevzdal popsané svitky a přijal další, nepopsané, dobře hlazené, i další svazek přřezaných rákosů. Ustal v práci, teprve když opuchlé a bolavé oči odmítly další službu.

Druhý den jej opět poctil návštěvou Mannudannijama-Efraim ben Abinadab. Zdálo se, že na nepříjemný včerejší rozhovor zapomněl.

"Zajímavé, Ezechieli ben Buzi," pokýval hlavou. "Zajímavé a podivné. Piš dále. Zatím přijmi splátku a opatři si lékaře. Kéž ti... ehm, kéž ti Hospodin dopřeje uzdravení." Mannudannijama se pobaveně usmál. "Kdo ví, Ezechieli ben Buzi, zda se nestaneš jedním z proroků a zda nebudeš pozdvižen po bok Izaiáše navždy pramenem vody živé. Bylo by docela zábavné znát jednoho z proroků osobně, nemyslíš?"

"Určitě," zachroptěl štír Ezechiel. "Nedělej si starosti, Efraime. Jeremiáš ben Helkiáš, tvůj přítel a rádce, této cti docela jistě neujde. Všiměj si spíše jeho."

"Žertuješ," poznamenal Mannudannijama a nenápadně si přitiskl k obličejí cíp pláště, předvídavě prosycený voňavkou. Staří rozpadající se lidé nejsou obvykle příjemní nosu.

"Nežertuji. Umírám," řekl věčně Ezechiel. "Říkals něco o splátce, Efraime ben Abinadabe. Nebo jsem se snad mýlil?"

Kilikijský otrok mu podal šekel stříbra, aby se pán neznečistil dotykem nemocného. Ezechiel jej převracel v rukou. Přesně jak očekával. Honorář leda pro zaklínače boha ohně Bilgiho. Zkusí to. Nemůže už nic ztratit. Zaklínač, černý sazemi, s kleštěmi, odznakem sekty a košíkem s rekvizitami pro zaklínání, přišel už téhož odpoledne. Ezechiel právě psal.

"...Takto praví Panovník Hospodin: Běda prorokům bláznivým, kteříž následují ducha svého, ježto však nic neviděli. Podobní jsou liškám na pustinách proroci tvoji, Izraeli..."

Ezechiel rychle odložil svitek a schoulil se na loži, odkud sledoval zrudlýma očima zaklínače. Snad... snad přece jen... A po chvíli už poslušně opakoval zpěvavě předříkávané verše, které i tak dobře znal:

Ty, jenž zaháníš zlé maskiny a prospíváti dáváš životu ve zdraví ty, jenž tísniš hrud' všeho zla strachem, strážce věštby Mulgelalovy ohni, ničitelu nepřitele, strašlivá zbrani, která zaháníš mor, která dáváš oplodňovati a osvěcovati a která ničíš ze sedmi bohů bohy zlé...

Kilikijský otrok, přinášející opět jáhlovou kaši, chvíli poslouchal a pak po špičkách s kamennou tvářou odešel. Otrokům se nesluší projevovat svá stanoviska, ať už jsou jakákoli.

Čertík Mefisto

FAUST

A jak se odtud dostanem?

Kde koně, vůz a sluhu máš?



## MEFISTOTELES

Aj, vzduchem! Plášť jen roztáhнем,  
to bude naše ekvipáž.  
Není ti k tomu podniku  
velkého třeba uzlíku.  
Jak vzduch jen rozžhavím - to hračkou je mi -,  
už vzeplujeme nad tu těžkou zemi.  
J. W. Goethe: FAUST

Fyzik neklidně přecházel po chodníku, oddělujícím jízdní dráhu, přeplněnou automobily, od takřka fantasticky odlišného a důstojného světa anglické zahrady, opatřené mříží právě dost hustou, aby se prostrčení papíru nebo ohryzku na pečlivě stříhaný trávník stalo nepatrně obtížnějším, než zasluhovalo. Některé stromy postříkal podzim do žlutá, oranžova a ruda, ale většina listů ještě vzdorovala, snad v bláhové naději, že se tentokráte, ano tentokráte už docela určitě podaří obelstít zimu a vydržet až do jara. A pak se uvidí.

Fyzik se už potřetí či počtvrté podíval rychlým, nervózním pohybem na hodinky. Jako vždy byl i teď na místě předčasně a volky nevolky neobratně, s mrzutým výrazem uhýbal chodcům, proudícím z dílen a kanceláří a ještě bůhví odkud pod skomíravým světlem právě rozsvícených zářivek, dosud polykaných předvečerním šerem. Konečně se dočkal.

"Už se na mne moc zlobíš?" zamžikal starší muž očima za tak silnými skly brýlí, že až dodávaly jeho obličej bezbranného a trpělivského výrazu. "Jedu sem..."

"Já vím, já vím, Alfě," mávl rukou Fyzik, "Moje chyba. Máš?" Alf přikývl. "Samozřejmě. Myslím, že to bude to pravé."

"Ted' ne," přerušil jej neklidně Fyzik. "Počkej až... až tam." Vylovil z kapsy svazek klíčů a jedním z nich odemkl dózický zámek, obratně skrytý v obrovité mase tepané ozdoby na mřížích vchodu do parku. Prošli branou do jiného světa, naplněného jemnými pachy tlejícího listí, sotva slyšitelnými šustoty neviditelných tvorů a se zcela nezvyklou měkkostí cest, vysoko sypaných vlhkým piskem.

Velká budova, jejíž stavitel nepříliš energicky usiloval o spojení klasické, tradiční architektury s účelnou dispozicí moderního vědeckého ústavu, zůstala stranou. Fyzik, stále o půl kroku před Alfem, následujícím ho trochu dýchavičně a s aktovkou křečovitě přitisknutou k boku, zabočil k travnatému pahorku, vyplňujícímu odlehlý kout parku a ze dvou stran sevřenému vysokou zdí. Teprve ze vzdálenosti několika kroků bylo v pološeru večera a díky vzdáleným odleskům zářivek zřejmé, že pahorek je vlastně betonovou stavbou v zájmu estetické neporušenosti parku a snad i z jiných důvodů zčásti pokrytou vrstvou hlíny a zarostlou travou.

Na oblých bocích bunkru (toto označení je patrně nejtrefnější) zpozoroval Alf dokonce jakési pokusy ctižádostivého zahradníka udržet i tento trávník v dokonalém stavu, vyžadujícím ovšem kromě pečlivé výsadby i pravidelné denní stříhání po dobu nejméně tři set let. Každý začátek je těžký.

Fyzik vyhledal další klíč a odemkl dveře, pokryté plastikem, zdařile napodobujícím intarzované dřevo. Když je pootevřel, ukázalo, se, že ve skutečnosti jde o několik decimetrů silnou pancéřovou desku, bezhlučně zapadající profilovanými hranami do masivního ocelového rámu. Alf si matně vzpomínal, že cosi podobného vídával v televizních kriminálních seriálech o úspěšných bankovních lupičích ocitajících se ve vytoženém trezoru velkých bank.

Chodbu uvnitř bunkru ozařovalo matné světlo skrytých žárovek. Celé zařízení bylo zřejmě velice pěkně a solidně zbudováno střídavě z vrstev oceli a betonu a možná ještě čehosi jiného. Pancéřové dveře zapadly, šustot skrytých obyvatel zahrady utichl a jemná vůně tlení zvolna slábla, vytlačována neméně jemně pachem ozónu a zvláštní, nedefinovatelnou čpavostí, doprovázející činnost rozměrných elektronických zařízení. (Operátoři radarů ji výborně znají a určitě vědí, o čem je řeč).

"Tak ukaž," natáhl ruku Fyzik.

Alf s lehkým zaváháním, vyvolaným spíše pocitem nedostatku formálnosti než nedůvěrou, o níž pochopitelně nemohla být ani řeč, rozevřel zdrhovadlo aktovky a vylovil krabičku z pěnového polystyrénu přetaženou širokým gumovým pásem, držícím obě poloviny pouzdra pohromadě. Uvnitř ležela v hnízdě, tvarem přesně odpovídajícím konturám předmětu, dosti nevzhledně vypadající Věc, podobající se nejspíše kusu hodně zašlé a počasím zkrušené střešní tašky nebo úlomku neodborně vypálené cihly. Fyzik hrábl do pouzdra krátkými prsty s plochými nehty.

"Dej pozor, prosím tě," sykl takřka bolestně Alf a jeho trpělivský výraz se prohloubil. "Víš, vlastně bych..."

"Tak chceš s tím něco provést, nebo ne?" vyjel Fyzik, na kterého se postupně přenášel zřejmý Alfův neklid. "Jestli ne, tak..."

"Ale ano, takhle jsem to... Víš, přestupuji tím vlastně svou kompetenci, jenže když se ti všechno podaří, bude to... no, ohromné. Vážně!"

Fyzik se ušklíbl jednak příslibené ohromnosti, která se má vyklubat z nevzhledné cihly, jednak Alfově proslulé úzkostlivosti. Kdyby on sám soustavně nepřekračoval svou kompetenci ve všech možných - především etických - směrech, nestál by tu ani ten starý pošetilec kamarád Alf, ani on, nebyl by tu bunkr a ovšem ani chronoselektor. Ten především ne. Jenom podzim by byl asi pořád stejný a stejně se opakující bez nejmenší naděje osvěžit tuto nudnou pravidelnost nějakým zázrakem. Fyzik ovšem v zázraky nevěřil, ale zato je nesmírně rád prováděl. Chronoselektor byl v tomto ohledu zosobněnou nádhrou. "Měl bys mi o tom střepu něco říct, Alfě," obracel Fyzik kus rudohnědé vypálené hlíny v prstech. "Musím se alespoň trochu orientovat."

Alf potlačil bolestné stažení ústních koutků nad zřejmou Fyzikovou neuctivostí. Střep! Proboha!

"Je to tabulka objevená v Ras Shamře," vysvětloval. "Nebo v Ugaritu, jestli chceš."

Fyzik neprojevil v tomto ohledu zvláštní přání.

"Je z doby takzvané amarenské periody, kdy byl kdysi slavný, a mocný Ugarit vyvrácen staroegyptskými vojsky. Jediným dokladem je vlastně právě tato tabulka, zničená někdy později ohněm. Lze na ní rozeznat - bohužel - pouze pečeť faraóna Amenhotepa III. Invaze do Ugaritu se tedy udala v pozdních letech jeho vlády nebo, to je také možné, brzy po nástupu jeho syna Achnatona. Víš, to byl ten kacíř, který chtěl nahradit všechny staré dobré a osvědčené bohy jediným Atonem, bohem Slunce."

"Nevím," řekl Fyzik; "To přenechám tobě. Kdy ten... ta věc asi tak vznikla?"

Alfovi se za brýlemi zaleskly oči posvátným nadšením. "V tom to právě je, kamaráde! To kdybychom věděli, zmizely by všechny možné zmatky v datování dějin egyptské Nové říše, Předního východu, Kréty a mnoha dalších kulturních okruhů, například mykénského. Obvykle se doba 18. dynastie, to je, abys věděl, právě dynastie Amenhotepů i Achnatona, klade svým vznikem do roku kolem 1580."

"Našeho letopočtu?" zeptal se věčně Fyzik. Alf jen polkl.

"Ne, samozřejmě, že ne! Před ním. Takže ke zničení Ugaritu by mělo dojít asi tak, řekněme, kolem roku 1375. Jenže..."

"Jenže co?"

"Jenže konfrontací s hebrejskými prameny se zjistilo, že není vyloučen obrovský, takřka tragický omyl opakování několika staletí staroegyptských dějin."

"Nerozumím."

"Já vlastně taky nechápu, jak k tomu mohlo dojít. Prostě se titíž panovníci možná opakují dvakrát."

"Aha, asi jako kdyby Churchill a Roosevelt byli jednou zařazeni do 16. století a pak se znovu v letopisech našich pravníků objevili ve dvacátém, že?" vzhledl Fyzik.

"Přesně. Ovšem pod jinými jmény... a rozdíl je také větší, skoro 600 let. Asi jako kdyby byl jeden Churchill Kolumbovým současníkem, rozumíš? Tenkrát ještě nebyl civilizační pohyb tak rychlý, aby umožňoval vzájemně rozlišit dvě období například podle technických vymožeností. Churchill patnáctého a Churchill dvacátého století by žili docela stejně. Nikoho ani nenapadne, že jde vlastně o jednu a tutéž osobu. Už chápeš?"

"Moc ne, ale na tom nezáleží, Alfe. Prostě celá slavná historie je jako španělská hospoda a každý tam najde hlavně to, co sám přinese. Ty bys zkrátka rád viděl ten svůj stěp zase v původní podobě, co?"

"Tu tabulku. Ano. A především bych rád, kdybys přesně datoval její vznik."

"Aha. No, v zásadě by to mělo jít. Trochu nám to ovšem komplikuje ten požár, který mohl následovat i těsně po vzniku tabulky. Či snad ne?"

"Mohl, docela dobře mohl. Snad to bylo jakési ultimátum, a zanedlouho poté při požáru Ugaritu..."

"Ušetří mne podrobností, Alfe, prosím tě! Stejně jste jenom banda vzájemně se podporujících fantastů a nic konkrétního nevíte. Budeme muset zkrátka dávat trochu pozor, kdy se nám tvoje slavná tabulka rozzhává. Pak uvidíme. Pojd', vezmeme si teď něco apartního na sebe."

Alf se zatvářil udiveně, ale neodporoval. Fyzik otevřel jedny dveře z haly bunkru, kde až dosud seděli na lavici, připomínající zařízení nádražní čekárny nebo soudu. Podal Alfovi těžký ochranný oblek, podobný kosmickému skafandru a opatřený početnými zdrhovadly. Druhý oblek začal přetahovat přes šaty sám. Alf chvíli bezradně otáčel nezvyklým úborem sem a tam, než objevil správný otvor, umožňující mu vsunout dovnitř hubené a lehce shrbené tělo. Na věšáku zahlédl dvě kulovité přilby s průzračnou deskou před obličejem a jakýmsi kovově se lesknoucím poloprůhledným nátěrem po celé ostatní ploše.

"Proč to potřebujeme?" zeptal se nesměle. "Já tomu samozřejmě nerozumím, ale..."

"Tak se nestarej," přerušil jej nedbale Fyzik, věnující se s veškerou pozorností stávkujícímu jezdcu zdrhovadla. "Jsou tam obrazovky a... a tak. Zařízení sice nepřekračuje normu, ale jistota je jistota. A kromě toho si takhle nezamažeš parádní přednáškové roucho, Alfe."

Ano, jsou tam obrazovky, pomyslel si. A kromě nich ještě něco, co bys tak jako tak nepochopil, kamaráde Alfe. Strašné síly, spoutané - jak doufal - magnetickou pastí mohutné supervodivé cívky, ustavičně ochlazované kapalným héliem. Obrovská napětí proudu. Toky elementárních částic, které by po prolomení mlčenlivé a němé barikády supravodivé pastí hladce dokázaly změnit celá města v popel. Vlastně maličká, modelová vesmírná "černá díra", jediný fyzikálně přístupný stroj času, strašlivá chobotnice, v níž se hmota a prostor změnil v nehmotu a neprostor, nahrazený jen a jen gravitací. Podle jedné teorie ovšem. Něco nepředstavitelného tam dokáže popadnout ocelovou kolejnicí vteřin běžících po přímce časové osy od nekonečna minulosti k nekonečnu budoucnosti, zkroutit ji jako klubko vlny a nakonec vrhnout zpátky proti proudu. Něco, co i ve vzdálenosti pěkných pár metrů od schránky chronoselektoru umí změnit cement v kašovitou hmotu, hubit stromy (jak si ustavičně stěžoval zahradník) a seskupovat písek na pěšinách v obrazce, jaké vznikají na kovové desce, táhneme-li po jejím okraji smyčcem. Skafandry ovšem byly velmi chabou, takřka směšnou ochranou, přece jen však poněkud snižovaly nebezpečí z ozáření. Fyzik se nedomníval, že by Alf na stará kolena hodlal založit rodinu, a sám už se dávno rozloučil s myšlenkou vlastního chovu dětí. Geneticky se tedy určitě nic nestane a klinicky se, doufejme, nic neprojeví. Až dosud sloužila past spolehlivě. A ty ojedinělé jevy a zahradníkovy protesty budou asi tak jako tak náhodnou shodou. Ostatně - čert s nimi, řekl si Fyzik. Navlékl silné rukavice z olovnaté gumy a vložil destičku do schránky, jež byla ve skutečnosti transportním mechanismem. Vlastní chronoselektor zabíral prostor několika pater pod podlahou bunkru.

"Vešla se, potvora, taktak," poznamenal přes rameno k Alfovi. "Být jen trochu větší, museli bychom kousek urazit."

"Proboha!" zděsil se Historik a rozčileně otíral zapocené kotoučky brýlí. "To bych nikdy..."

"Neboj, starouši! My ten Amenhotepův telegram spíš vylepšíme. Aspoň doufám. Zatím jsem se tu spokojoval s prací en detail, Alfe, rozumíš? Tohle je první velkorysejší pokus."

"To mně lichotí," připustil Alf. "Proč jsem zrovna já tím šťastlivcem?"

"Vzpomněl jsem si na tebe prostě," řekl lhostejně Fyzik. "Potřeboval jsem něco hodně starého a poměrně přesně datovaného. Ten tvůj rébus to komplikuje, ale alespoň se trochu pobavíme."

"Směl bych se dozvědět, čím jsi se tu až dosud, ehm, bavil?"

Fyzik pokrčil rameny.

"Se vším, co mi přišlo pod ruku. Pozorovat třeba mouchu, jak se postupně mění v červa, ve vajíčko a potom ve velké NIC, moc dlouho neupoutá, věříš?"

"Jak to NIC?" zajímal se ustaraně Alf. "To se i naše tabulka..."

"Mohlo by to tak dopadnout, kdybychom se chovali jako novomanželka telefonující s přítelkyní, zatímco se smaží řízky. Což nám nehrozí. Telefon jsem si tady totiž zakázal a budeme hlídat. Zavři si skafandr a nasad' přilbu, Alfe, koukej, takhle."

Obratnými pohyby krátkých prstů sepnul magnetické zdrhovadlo a přiklopil stříbrnou bublinu s průhledným průzorem na vyztužený okraj límce. Alf jej nepříliš zručně napodobil, ale v posledním okamžiku opět přilbu sklopil.

"Poslyš...", řekl stísněně.

Fyzik se na něho tázavě podíval okénkem průzoru a pak zřejmě netrpělivě rovněž přilbu sejmul.

"Co je zase, prosím tě?"

"Nic, nic. Víš, když už jsem tady..., jak to vlastně děláš? S tím časem, myslím. Jako historik..."

Fyzik se pobaveně ušklíbl.

"Neměj strach! Zatím ti to chlebiček neubere, Alfe. Jenže tě asi moc neuspokojím, protože, jak známo, návrat do minulosti, proti. proudu času, je naprosto zjevně nemožný. A já jsem ten idiot, který to neví a provedl to. Počkej, nepřerušuj," zarazil posuňkem Alfa. "Je to tak: jediným fyzikálně přístupným strojem času je 'černá díra', která vzniká gravitačním zhroucením určitého typu hvězd. Člověk, který je - ovšem ryze teoreticky - uvnitř Schwarzschildova poloměru v takové 'černé díře', by mohl zrychleně sledovat celé budoucí dějiny vesmíru. Moc dobře by se tam necítil, nitro vysoké pece je proti 'černé díře' rajským prostředím pro život, a ostatně taky tak velkoryse nedovedeme pracovat. Spokojil jsem se něčím daleko prostším, co 'černá díra' spíše inspirovala. Na mouchy to zatím stačilo. Uvidíme, co udělá tvoje tabulka."

"Zatím jsi mi nevysvětlil nic," řekl rozpačitě Alf.

"Ne, zatím ne, a taky ti asi nic nevysvětlím, protože bys tak jako tak houby rozuměl. Pokusím se ti stručně" - pohlédl významně na hodinky, zasazené do stěny - "vysvětlit princip chronoselektoru nějakou přijatelnou analogií. Víš, jaký je základní zákon světa, Alfe?"

Alf se zamyslel. "Miluj svého bližního?"

Fyzik strnul a pak se upřímně rozchechtal.

"Tohle neznám, staroušku, a jaktěživ jsem to na vlastní kůži nezakusil. Měl jsem na mysli něco jiného: zjevné a nepochybné zákonitosti našeho světa, makrosvěta, jsou statistickým výsledkem pravděpodobnosti naprosto neuspořádaného a těmto zákonitostem nepodrobeného mikrosvěta, tedy atomů a jejich částic. Očekáváme s jistotou, že se voda na čaj začne nad plamenem vařit, protože to je pravděpodobné a zkušeností potvrzené. Existuje ovšem i možnost, že by se proměnila zpola v led, kdyby nějaký šikula uspořádal pohyb molekul, které se kmitají docela libovolně. Kdyby se tepelné kmity molekul v tvém vzácném těle náhodou uspořádaly jedním směrem, vyletíš jako raketa do kosmu. Fyzikové si takového šikuldu, který je schopen molekuly a atomy třídit, vymysleli. Říkají mu Maxwellův čertík, a dokonce nám už tu a tam v rovnicích i slouží. A teď poslouchej: s časem je to docela stejné. Naš vesmír je nacpán elementárními částicemi času - říkám jim zatím chronony -, které kmitají docela neuspořádaně, a výsledkem této neuspořádané činnosti je náš čas, který pěkně ubíhá, protože mu to zákon pravděpodobnosti přikazuje. Možnost, že by se tu a tam pohnul rychleji dopředu nebo vrátil, je mizivá a vlastně vyloučená, pokud..."

"Ano?" řekl tiše Alf.

"...pokud nevstoupí do hry můj čertík, který dovede, samozřejmě jen v omezeném prostoru, pochytyt vybrané chronony za šos a mrskat je jeden po druhém třeba na mouchu nebo na tvou slavnou tabulku. Hmota bombardovaná negativním časem, rozumíš-li, co tím chci říci, se pak posunuje do minulosti. Mládne. Někdy až moc, takže si nedělám iluze, že bychom se ty nebo já v dohledné době mohli bez nebezpečí vrátit do šťastných let prvních výprasků. Ovšem - kdo ví?"

"A pozitivní čas?"

"Ty myslíš budoucnost, že?" Fyzik zavrtěl hlavou.

"Tak to zatím bohužel nejde. Alespoň s touhle mašinou ne. Jako fyzika mne to pochopitelně žere, ale filozoficky vzato je to asi lepší, nemyslíš?"

Alf pokrčil rameny.

"Já jsem historik, a tak..."

"Ano, ano, chápu," přerušil jej netrpělivě Fyzik. "Máme už čas, Alfe! Dostroj se, prosím tě. Když budeme trochu hulákat, uslyšíme se i přes přilby. Můj čertík je tichá nátura, i když zrovna ne moc klidná."

V několika minutách byli oba s přípravou hotovi. Fyzik odsunul část stěny, zakrývající zatím slepou obrazovku a několik ciferníků. Stiskl tlačítko. Z hloubi obrazovky vyplul obraz spálené a otřískané tabulky Amenhotepa III., věstící zkázu kvetoucího města Ugaritu.

Televizní kamera nemilosrdně odhalovala každou trhlinu, lom i ohněm poškozený povrch, změněný ve škváru.

"Začínáme, Alfe," slyšel historik vzdálený hlas Fyzikův.

"Račte vstoupit. Zpočátku to vezmeme trochu hopem. Pokud máš pravdu, nebude se dobré dva tisíce let do minulosti dít dohromady nic, že?"

Alf přikývl, ačkoli to bylo v přilbě skafandru obtížné.

Fyzik manipuloval ovládacími prvky na panelu. Ručičky se pohnuly a počaly putovat po cifernících, jejichž smysl Alf nechápal. Některé se chvěly, jiné plíživým pohybem postupovaly od čísla k číslu. Obrazovka se trochu zatměla, jako by se příjem obrazu zhoršil, ale po chvíli si Alf všiml, že mravenčení způsobuje cosi jako saze, hustá padající po celé ploše obrazu a mizející na jeho dolní hraně. Fyzik vytušil jeho otázku.

"Čas," řekl. "To sněží čas, abys věděl. Nevím, co to je a proč to tak je, ale zřejmě to patří k věci. Nakonec proč ne? Čekal jsi snad, že se nám objeví staroušek Chronos s křívou holí osobně?"

Čas sněžil černými sazení a vracel se, probíjel se proti proudu jako bělice postupující peřejemi, jako motýl stoupající krupobitím, jako osamocený voják ukázněně pochodující smřtí střel. Alf upozoroval, že se některé drobné detaily tabulky náhle mění. Tu zmizela puklina, tu se doplnil uražený růžek. Podobalo se to žertovnému filmu, který rozdováděný promítač se smyslem pro taškařice pustil nazpátek, aby skokani vyletovali z vody na můstek a rozbité talíře klouzaly opět v původní podobě do nešikovných dlaní. Tabulka se stávala současně dávno zapomenutých válek, kolem ní proplouly kormidlem vpřed dračí koráby vikingů, říše se hroutily, vlastně povstávaly a rázem zase mizely v původním chaosu krystalizačního, matečního roztoku kočovných kmenů. Alf cítil strašnou tíhu. Dýchal trhaně a s obtížemi, jednou rukou svíral látku skafandru na hrudi a druhou tápal po magnetickém zdrhovadle.

"Nech toho," poručil sípavě Fyzik. "Taká tohle patří k věci. Na smrt to nebude. Každá legrace něco stojí."

Čas sněžil.

"Blížíme se sedmému století. Zpomalím to, abychom náhodou něco neprošvihli, Alfe. Tady někde je to tvoje mladší možné datum."

Čas sněžil do sedmého století před Kristem. V Lýdii se objevily, první ražené mince. Babylón byl srovnán se zemí zběsilým Sancheribem, aby měl jeho nástupce Assarhaddon nějakou zábavu. Kvetl Milét, Efesos a Korint. V Římě vládli králové a kdosi neznámý ryl do tvárné hlíny epos o Gilgamešovi. Tabulka se probíjela zpět rok za rokem, desetiletí za desetiletím, století za stoletím. Trvala v čase. Alfovi kanuly z čela těžké krůpěje potu, lechtaly ho po tvářích a pálily v očích.

"Jednu hypotézu můžeme klidně škrtnout, Alfě, řekl Fyzik, rovněž přemáhaje nevolnost. "Už jsme se překulili přes rok 1000. Ted' už zase... Pozor!"

Jedna z ručiček na řídicím panelu se vychýlila téměř ke konci stupnice a zase se prudce vrátila k výchozímu postavení. Fyzik bleskurychle stiskl tlačítko. Černé sněžení ustalo.

Oba se sklonili nad obrazovkou. Tabulka teď před nimi ležela zcela jiná, pokrytá tisíci stopami ptáků, přebíhajícími po mokřím písku pláže. Klinopisné znaky ji hustě zaplňovaly na celé ploše a pečeť faraóna Amenhotepa III. z nich vystupovala jako zlověstný ubývající Měsíc, obklopený deformovaným kruhem kartuše. Alf si vydechl.

"Asi tak 1230," řekl Fyzik s pohledem upřeným na okénko, kde až do stisknutí tlačítka překotně naskakovaly číslice. "Na chlup ti to bohužel neřeknu. Už jsme ji, chudinku, potopil] hodně hluboko. To byl ten požár. Ještěže jsem si všiml náhlého zvýšení teploty a že se nám ten tvůj klenot nezměnil v hroudu bláta, Alfě. Požár zřejmě následoval dost pozdě po odeslání téhle hliněné vizitky. Mám pokračovat?"

"Vypadá ještě dost staře," řekl Alf. "Vidíš ty praskliny? Myslím, že bychom snad mohli..."

Fyzik se nehlasně zasmál - hlasitý smích byl příliš namáhavý. Ano, vědci jsou ovšem stále a vždycky stejní.

"Pro jistotu," řekl a vysunul z příhrádky na ovládacím stole fotografický přístroj, upevněný na ohebné opoře. Provedl několik snímků obrazovky. "Takhle to je pro všechny případy lepší. Tak kolik ještě?"

Alf přemýšlel. "Ještě sto let si můžeme klidně troufnout."

"Zdá se, že ses rychle vžil do úlohy Fausta, kamaráde," řekl Fyzik.

"Ó, prosím, jen si smlsněte,  
nechci vás v ničem omezit,  
a máte-li nač apetit,  
v letu si kousek urvěte!  
Tak - s kuráží a bez pobídky!  
K službám ochotný Mefisto..."

Opět stiskl tlačítko a čas se pomalu počal snášet sněžením černých sazí vteřin a minut. Fyzik napjatě sledoval ciferníky a především okénko odpočítávající minulost. Několikrát váhavě vztáhl prsty k panelu, a pak je zase odtáhl.

"Co je?" otázal se Alf.

"Nevím. Chronoselektor naráží na jakýsi odpor. Sestupujeme v čase pomaleji než obvykle. Všechny přístroje pracují na hranici přetížení. Budeme asi muset přerušit."

"Čertík se unavil?" pokusil se Alf o žert.

"Možná. Není vyloučeno, že se blížíme jakési časové bariéře. V téhle oblasti jsme se ještě ani nerozhledli, Alfe. Musíme připustit možnost všeho, co není přímo vyloučeno. A já si, abych pravdu řekl, nevzpomínám na nic, co by vyloučeno bylo. Vidíš - už stojíme."

"Jak to, stojíme?"

"Tak jak to říkám. Tvoje tabulka se v čase zastavila asi někde poblíž data svého vzniku. Odpor času je příliš silný. Nemohu riskovat celé zařízení - ředitel by mne bestiálně zavraždil. Čertík je pro dnešek groggy."

"A co tabulka?"

"Necháme ji, kde je. Tam se teď, kamaráde, dějí věci, od kterých raději dál. Odpočívá v pokoji v době dobytí Ugaritu a odmítá se hnout v čase. Když už konečně šťastně dorazila domů. Zítra se pokusíme ji vyzvednout."



Vypjal hlavní spínač a obrazovka potemněla. Některé ručičky se trhaně vrátily k nulovým bodům.

"Je to ale zvláštní pocit, že kousek od nás je něco ve svém čase, vzdáleném více než tři tisíce let," řekl Alf, otíraje si kapesníkem z obličeje pot. Přilbu skafandru s povzdechem úlevy odložil. "Nemyslíš?"

"Zdá se ti to zvláštní? Snad opravdu je - ale jenom proto, že jsme si zvykli pohlížet na čas jako na nevyhnutelně jednosměrnou veličinu. Až můj čertík dospěje a zdokonalí se... No, nepředbíhejme."

Oba svlékli skafandry a pověsili je jak zplhlé chitinové obaly kukel, opuštěných motýly, na chodbě. Fyzik vyjmul z fotoaparátu film a vstrčil nedbale cívkou do kapsy.

"Zítřka se dočkáš, Alfe. Když jsi měl dost trpělivosti na štrapáci tři tisíce let do minulosti, počkáš ještě den, ne?"

Alf se souhlasně usmál a prošel těžkými dveřmi bunkru, které mu Fyzik přidržel. Když otáčel štíhlým klíčem v komplikovaném zámku, uvědomil si, že něco není v pořádku. Necítil vlhkost podzimního tlení, ale naopak suchý žár, prosycený čpavým pachem kouře. I osvětlení se změnilo. Vzdálené záblesky, dosahující až k bunkru, nebyly chladně zeleným světlem zářivek, ale živým ohněm. Prudce se otočil, aby zahlédl, jak se Alf tiše a nepateticky sesouvá k zemi a jak mu ze zad vyčnívá několik dlouhých černých předmětů.

Park zmizel. Kolem byla písečná poušť, ze které tam, kde ještě před několika hodinami byly kované mříže plotu a brány, vyrůstaly, dýmající trosky jakýchsi chatrčí. V širokém polokruhu kolem bunkru, který se teď nelogicky vymykal svému okolí, stálo několik dvoukolých vozů s přípřeží, každý obsazený třemi skoro nahými muži v podivných přilbách. Jedni z nich, vozatajové, přidržovali opratí oba koně, druhí drželi nad hlavou pochodně, osvětlující mihotavými záblesky celou scénu. A třetí právě znovu napínali dlouhé, černé luky. To byl poslední Fyzikův pohled, předcházející o zlomek vteřiny poslední myšlenku: ten zatracený střep se opravdu dostal domů.

#### Andělské posláni

Něžný milovník Candide  
ucouvl na tři kroky,  
neboť ho pojala hrůza.  
Jeho krásná Kunigunda  
byla v obličeji osuhlá,  
oči měla podlité,  
krk svraštělý  
a ruce zarudlé  
a rozedřené.  
Nu, ale přece jen  
přistoupil blíž,  
byl dobře vychovaný.  
VOLTAIRE: CANDIDE

Opravdu to začalo docela banálně. Raketa se několika skoky v mimoprostoru dokodrcala až k cílovému systému, označenému v katalogu harvardské hvězdárny H 875 973, v katalogu Pulkova P BH/643/5 a v dalších katalogích neméně význačných pracovišť asi dvaceti jinými skupinami písmen a čísel. Jen vatikánská astronomická observatoř byla výjimkou. V Castel Gandolfu se o systému H 875 973 (resp. P BH/643/5 atd.) mluvilo poněkud přiškrceným tónem, který už sám o sobě dostatečně identifikoval soustavu, o níž jde. Byla to prostě ta hvězda, otče. Hm, ano, rozumím, ta.

Všechno začalo vysláním automatické sondy, bůhvíproč řízené právě tam, patrně z okamžitého nápadu nějakého podřízeného referenta, který si pichal mezi stránky hvězdného katalogu tužkou, jako když si kluci ve škole píchají do notesů pro poštovní známky. Není to sice metoda právě elegantní, ale přinesla už řadu dobrých výsledků, například objevení pozoruhodné planety v systému H 56 734 s právě probíhající hromadnou proměnou aminokyselinové mořské polévky v cosi podobného prazákladům organizovaného života, jiné planety, duté jak pingpongový míček a osídlené na vnitřní slupce inteligentně pitomými členovci (nebo čímsi podobným členovcům), pro něž zjištění existence okolního nekonečného vesmíru znamenalo záhubný šok, a několik dalších. Raketa, která se, jak již řečeno, dokodrcala k zevním planetám systému H 875 973, měla ukázat, zda ta planeta patří k žádoucím a zajímavým typům z píchacího výběru, nebo zda by snad bylo lépe toho šaška z plánovacího oddělení bez-pilotních sond taktně propustit.

Právě o tom přemýšlel otec Dominik v přestávkách mezi usilovným kroucením a stahováním obličeje pod bublinou přilby skafandru, která musela být v závěrečné fázi přistávacího manévru podle předpisů Inasu nasazena a připevněna, takže bylo možno dostat lechtající kapky potu ze špičky nosu a z čela jen mimickými etudami.

"Dieu serait injuste, si nous n'etions pas coupables, praví Pascal," poznamenal otec Dominik k mikrofonu v přílbě jednak proto, aby ukázal převahu svého vzdělání, jednak ze starého zvyku klášterních ambítů vyslovovat i nahodilé myšlenky nahlas. "Bůh by byl nespravedlivý, kdybychom nebyli vinni, otče Benedikte..."

"Merci, tolik francouzsky ještě umím," odsekl daleko hubenější, a proto potem znatelně méně trápený spolukosmonaut. "Pascal sice praví tohle, ale kapitán před chvílí naopak pravil, že máme pokud možno mlčet, otče. Silencium."

"Ale ne... vůbec ne, pánové," ozval se třetí a poslední muž v kosmoletu, pilot Pezzo, příjemně polichocený titulem "kapitán", který mu bude náležet, i když se díky ustavičným malérům v kosmu tabulka povyšovaných trochu pohne, nejdříve za deset let. "Chci říci ctihodní otcové. Teď už je to zase všechno O. K. Jedeme podle programu a to je, abych tak řekl, pivo automatů, ne moje."

Otec Dominik pocítil takřka neuhasitelnou touhu pronést vhodnou poznámku na téma výroku svatého Tomáše

"arctatur necessitate finis" čili o stavu svírání nutností cíle, ať už to je, nebo není pivo automatů, ale s ohledem na nerudnost otce Benedikta ji potlačil.

"Promiňte, promiňte," obrátil se k otci Benediktovi a snažil se o přehnanou ironicky zdvořilou poklonu, jejímž výsledkem bylo jen zařiznutí krejzlíku neohebného skafandru do šijového svalstva a bohaté vrstvy podkožního tuku. "Opravdu jsem vás nechtěl rušit v úvahách, otče!"

"Vůbec jsem neuvažoval. Přinejmenším jsem neuvažoval o Pascalovi ani jiných pánech tohoto druhu, amice. Doslechl jsem se totiž, že... zkrátka, že kosmické dopravní prostředky nejčastěji havarují právě v okamžicích, které jsme před okamžikem prožili."

Otec Dominik - opět s nevelkým úspěchem - udiveně zavrtěl hlavou a zformoval zpocený obličej do grimasy blahoslavené odevzdanosti, hraničící s indolencí, což jeho společníka opět popudilo.

"Non sacrificium intellectus, sed sacrificium superbiae. Víra není obětování rozumu, nanejvýše obětováním pýchy. A nemohu se zbavit dojmu..."

Nikdy se, bohužel, nedozvíme, jakého dojmu se nemohl otec Dominik zbavit, ačkoli si to lze dost snadno domyslet. Raketa se totiž díky automatům, jejichž pivem bylo provést hladké přistání, ponořila příliš náhle do zevních vrstev vzdušného obalu cílové planety systému H 875 973, což bylo provázeno mohutnými otřesy, vibrací všech součástí, rozžhvením zevního, naštěstí odtavitelného chladicího pláště, nádherným rojem svítících kapek umělé hmoty, poletujících před průzory kabiny, a dalším z mnoha smrtelných hříchů pilota Pezza, jenž nejen bral jméno boží nadarmo, ale dokonce nazýval nejbližší rodinné příslušníky starého pána ohavnými jmény. Ctihodní otcové byli však v té chvíli zcela zaměstnáni vlastními, velice intenzivními, pocity, takže si Pezzových invektiv do okruhu transcendentna nevšímali. Což bylo dobré; chudému subalternímu pilotovi tím byl ušetřen - přinejmenším - nepříjemný rozhovor s msgr. Lucenim, představeným vatikánské odbočky Inasu (International Astronautical Society).

"Kterej blbec," řval Pezzo, když se loď konečně díky ručnímu řízení dostala na poněkud rozumnou orbitální dráhu a světlušky za okny potěšitelně zřídly, "která kráva Jordánská vypracovala program?" provolával řečnickými otázkami a temně vyhrožoval po způsobu všech, jejichž možnosti účinné odvety se blíží absolutní nule. Kosmolet se posléze snesl na rozsáhlou rovinu poblíže zeleného oceánu a při pobřeží pevniny, nazvané po vyhodnocení snímků osudné automatické sondy Kontinentem C. Oba důstojní otcové sejmuli třesoucím se a zpoceným rukama přilby skafandrů. Pezzo, dosud zpěněný, ale zvolna se uklidňující faktem, že v okolí nenalézá nikoho, kdo by mohl být cílem jeho emocí, otevřel poklop. Otec Benedikt i otec Dominik se vysoukali, druhý s poněkud většími obtížemi. Půda byla teplá, vyhřátá paprsky pozdního odpoledního slunce H 875 973, vrhajícího zlaté paprsky na řídké chomáče nažloutlé trávy, tiše zpívající ve sláném mořském větru. Vzduch voněl podzimem a sotva znatelně i píznovou vůní malých červených kvítků, rostoucích porůznu přímo ze stébel trávy.

"Hle -" pravil otec Dominik, jemuž se po absolvování poněkud neklidného (jak zní hantýrka kosmických palubních deníků) přistání zdálo všechno kolem nadmíru vynikající, "hle, země v den stvoření, neboť ještě byl nedštil Hospodin na zemi, aniž byl který člověk, ježto by z dělal zemi. A pára vystupovala z země, aby svažovala všecken svrcek země..."

Benedikt jej zatahal za šos zvláštního oděvu, představujícího kompromis mezi řádovým rouchem a skafandrem.

"Hle -" napodobil posměšně tón lyrického předřečníka, "hle, země po pádu a prvním hříchu, otče. Ten imbecilní mechanismus zřejmě přinesl dobré informace".

Po vonící trávě, mezi porůznu rozsetými balvany bizarních, takřka sochařských tvarů přicházel k oběma pomazaným kosmonautům (nepočítaje hříšného a bezvýznamného Pezza) anděl.

Dlouhé plavé vlasy mu prozařovalo slunce H 875 973, klonící se k západu, takže se podobaly plamenům, dožínkovému věnci nebo sírově žluté koupací čepici z umělé hmoty. Oděn byl v cosi podobného noční košili a při chůzi si občas pomohl mávnutím dlouhých perutí vyrůstajících ze zad, takže poněkud pitvorně hopkal. Když se přenesl vzduchem přes jeden z plochých a rozměrných balvanů, při-poměl cynickému Pezzovi slepici. Tak byl ve vzduchu nepůvabný.

Dominik vydal zvuk podobný namáhavému kloktání člověka s akutní faryngitidou. Pilot Pezzo si třikrát odplivl, což je sice tvář v tvář božimu poslu přinejmenším hrubé, ale obyvatelé jeho rodné vesnice tento způsob používali s úspěchem už od nepaměti. Rozhodně déle, než se nad polorozvalenými římskými chrámy přivítavých a sexuálně mimořádně zdatných bohů objevily kříže. Benedikt jenom přimhouřil oči a pozoroval blížící se velebnou postavu s rostoucí nechutí.

Anděl přihopkal na několik desítek kroků. Teprve teď si oba učenci povšimli, že mává čímsi podobným palmové ratolesti.

"Sa ... Salve!" zakoktal Dominik a učinil buclatou rukou pohyb naznačující mávání. Vlastně jenom zavrtěl prsty, asi jako šťastní manželé loučící se na nádraží s bezpečně odjíždějícími manželkami.

"Nechte toho, domine," okřikl ho Benedikt. "To není pozdrav ani hold. Ten - to - to stvoření odhání mouchy," dodal, a ohnal se po jednom z malých zelených zvířat místní fauny, která se už počala slétat k nevidanému menu a pořádně štípala. Vzhledem ke čtyřem nohám a jednoduchým očím, opatřeným mrkajícemi víčky, byl termín "mouchy" pouze pracovní a ještě ke všemu ne zcela vhodný. Anděl naposledy ometl ratolestí okolí hlavy s aureolou zlatých kadeří, svěřil křídla, dosahující mu v této klidové poloze až do půli nahých lýtek, posadil se na jeden z balvanů opodál kosmické lodi a počal si se soustředěnou pozorností a okázalou nevšímavostí vytahovat trn z paty.

Situace byla svrchovaně trapná. Vatikánská odbočka Inasu rozhodně neorganizovala intersystémový let až k H 875 973 a neodhodlala se (jak se oba důstojní pánové shodně a naprosto jistě domnívali); s krvácejícím srdcem postrádat zářivá světla novotomistické astronomie a exobiologie jenom proto, aby se na Zemi televizní diváci dověděli, kterak si

andělé nebeští tahají trny z paty.

Pezzo si zatím vzpomněl na své povinnosti, vstupující v platnost okamžikem přistání, a vynesl z kabiny filmovací přístroj pro plastický cinemaskop. Anděl zahlédl koutkem oka kameru, přestal se babrat v patě a udělat pózu, při níž třímá palmovou ratolest jako žerď praporu.

Pezzo zuřivě filmoval.

"Dobrá?" řekl nakonec anděl, kterého asi úloha hvězdy začala nudit. "Že by to už stačilo, šéfe, ne? Já holt nejsem Bardotka."

Otec Dominik znovu zakloktal, a soudě podle barvy, blížil se mrtvici. Otec Benedikt měl ze sevřených pergamenových rtů jenom čárku. Pezzovi se zdálo, že mumlá: "Skandál... ten mizera mluví jako chuligáni ze Španělských schodů!" ale docela jistě to nevěděl. Pro jistotu odplivl ještě třikrát. Člověk nikdy neví, že ano. Pak teprve odpověděl.

"Jo, dobrý. To by vopravdu zatím stačilo. Nemohl byste... ehm, pane... nemohl byste se pro změnu projít? Víte - aby to mělo kra-pánek dynamiky. Pár kroků a nějaké to mávnutí křídélky, co vy na to?"

"Pro vás všechno, šéfe!" souhlasil anděl velkoryse a předvedl menší pochodové cvičení, spojené s několika neobratnými slepičími skoky za pomoci křídel. Vlající roucho mu občas odhalilo hubená chlupatá lýtka, táhnoucí se za ním při letu jako nohy čápů nebo tiplic.

"Bude to v týdeníku?" zajímal se poněkud udýchaně, když produkce skončila zároveň s posledním metrem filmové cívky.

Než mohl Pezzo, zabývající se všelijakými hejblaty, odpovědět, ozval se suchým hlasem Benedikt.

"Je na čase skončit tuto komedii, obludo pekelná!" oznámil. Dominik přestal bublat a potichu dodal: "Apage, satanas!" ačkoli si nebyl docela jist, zda je svrženým synům božím dovoleno přijímat obligátní vzezření i stejnokroj andělských kůrů a poslu Nejvyššího. Bylo-li tomu tak, pak přesahovala Hospodinova shovívavost všechny rozumné meze.

"Apage, apage," zašklebil se anděl, posměšně napodobující veledůstojného profesora astronomie z Castel Gandolfa. "Ani ve snu mě nenapadne, strejdo! Já jsem tady totiž doma, víme? Ale kdoví, co tu pohledáváte vy, šeredové. Fúj!" S odporem se odvrátil od ustrnulé trojice a počal se opět zabývat popíchanou patou, což nejspíše svědčilo sice o jeho ochotě pokračovat v diskusi, zároveň však si vyprosit všelijaká zařikávání a exorcismy.

Po chvíli skutečně po očku juknul na pozemské panstvo. "A vůbec, co nám sem lezete? My už jsme se o vás až na zcela nepatrné výjimky, tedy docela jenom tu a tam, rozumíte, dávno přestali starat. Kdo vám vyvrtal díru, mimochodem řečeno?"

"Vy... Nerozumíme!" zablábolil otec Dominik. "Ja... jakou díru?"

"Jen se nedělej, strejdo!" pohrozil anděl lišácky kostnatým ukazovákem. "I ty šibale! I ty podšívko!" pokračoval idiotsky literárními výrazy.

"Počkejte, otče," zarazil Benedikt slovem i gestem Dominika. "Zdá se mi..., zdá se mi, že poněkud chápu... Ano, je třeba si dříve poněkud zvyknout na odporný pepický slang toho... toho individua."

Dominik zakvílel.

"Individuum... slang... anděl, jenž by měl po zákonu naplňovati dobrovolnou volbu dokonalé bytosti, Vyslovenou žalmem - cor meum et caro mea exultaverunt in Deum vivum - srdce mé a tělo s jásotem tíhnou k Bohu, který žije..."

"Držte už... mlčte už, otče," popadl jej Benedikt za rukáv řádového skafandru. "Tohle jméno tu už laskavě nevyslovujte, nebo..., nebo neručím za nic."

"Jaké jméno?" nechápal Dominik. "Snad ne... proboha... ono přesvaté jméno... per quendam duicedinem amoris quasi experimentaliter... cítěně jakousi sladkostí lásky téměř zkušenostně..."

"Jen se mi tu nerozbrečte, prosím vás," pokračoval mrazivě otec Benedikt. "Chovejte se trochu jako profesionál. Vydali jsme se sem za anděly, a anděla jsme - bohu budiž žel! - potkali."

"A slovo tělem učiněno jest...", poznamenal sklesle otec Dominik, za což si vysloužil zuřivě Bedeniktovo zafunění.

"Pěkně děkuju za takové tělo, otče! Anděl... syn boží. Vypadá... vypadá jako opářená slepice s tipcem. A chová se jako chuligán pod ctihodným chrámem Trinita dei Monti. Ostatně - abychom se vrátili k té dřívě, ty ohavo," bleskl pohledem zkušeného krotitele vzpurných hříšníků po chudákovu andělovi, "měls na mysli otvor, jímž jsme vstoupili do tohoto zavrženého světa?"

"Perfektně, strejdo," přitakal nadšeně anděl. "My jsme teda celkem čekali, že vám to jednou vyjde. Nějaký koumák se do toho strefit musel, že? My jsme se k vám taky nejdřív hrnclovali v raketách a všelijakých vehiklech, ale to byla sranda jak v márnici. Trvalo to hrůzu času. Jenomže," zatvářil se potěšeně a s rozkoší se podrbal pod výstřihem košile, "zase ty efekty! Strejdové byli úplně paf, když jsme si to přiskotačili. Juch, to bejvala junda!"

Otec Dominik to už nevydržel, sesul se na nejbližší balvan a složil obličejový průzor skafandru do dlaní.

"Zlaté vozy Zjevení, zářící jako kus antimonu a jako kov tarsis. Boží vozy Proroků... Otče Benedikte, já to nepřežiji..."

"Ale přežijete," ujistil ho suše Benedikt. "S pomocí Boží to přežijete, a když to bude nutné, i bez ní, ctihodnosti. Kvůli takovým nepříjemnostem se přece nezřítí budova Církve Vítězné, domine. Přinejmenším dokud to bude záležet na mně. A to, jak se zdá, záleží. Vypadáte demoralizovaně."

Otec Dominik to mlčky připustil.

"Přesně tak, strejdo. Zlatý vozy... frnk z nebe a frnk zase do nebe..., to byl sukses! Copak za to můžeme, že jste si nás pasovali na pámbičky?"

"Na bohy ne!" ohradil se Benedikt.

"No tak skoro. Nebudte tak háklivý na slovíčko, strejdo! Co jsme si, to jsme si. No - tu a tam jsme vám docela i

pomohli," prohlásil domýšlivě. Pezzo si vybavil barvotisk, který visel nad jeho dětskou postýlkou: anděl vedoucí po lávce nad propastí dvě buclaté dětičky. Tohle chlupaté tiplicovité nemohlo by sletělo první. A ještě by stáhlo buclatá děťátka s sebou.

Pezzo nebyl na hlavu padlý (ostatně piloti kosmoletů museli mít kromě stejnokroje v pořádku i inteligenční kvocient) a začal si na místě budovat budoucnost. Nenápadně za zády vytočil film, na němž molekuly stříbra navždy zachytily nefalšovaného anděla s chlupatými lýtky, odhánějícího palmovou ratolestí mouchy na planetě hvězdy H 875 973 (resp. P BH/643/5), provádějícího díky křídům nemotorné poskoky a táhnoucího v nejistém letu hubené nohy jako čáp. Když takový šot neocenil Vatikán, poohlédnu se po bojovných ateistech, uvažoval. Za tohle mne musejí žít a šatit do smrti.

Kotouč filmu konečně zmizel, pečlivě zabalený do staniolu, v kapse kombinézy skafandru a Pezzo začal stejně opatrně vkládat nový film. Teprve po chvíli se zase věnoval diskusi. Andělíček strážníček právě něco vysvětloval Benediktovi.

"Já tomu moc nehovím, abyste věděli, panstvo. Na to jsou u nás bafuňáři, archandělé a trůny a vůbec hoch noblesa, ale ve škole nám to vykládali asi takhle: hele, vidíte tu díru?" Ukázal prstem otvor v rouchu. Vypadal jako od molů. Otec Benedikt s nechutí přikývl ostrým pohybem, jako když vrána klove do zmrzlého bramboru.

"Prima, strejdo. Tuhle taky? Jasný?" Opět klovnutí.

"Tak hele - ty díry jsou teďka kus od sebe. To se ví, že ne tak daleko jako Země a my, jenomže to zatím necháme plavat. Z jedny do druhé díry se může turistka..."

"Jaká turistka?" přerušil ho přísně Benedikt. Anděl se pitomě zasmál. "No, turistka. Vy nemáte turistky? Veška přece, strejdo. Jako byste je neznal! Tak teda turistka si to může buď štrádovat od jedné díry ke druhé, nebo, a v tom je ten figl...", anděl zmlkl a jenom s významným pohledem přeložil ne zcela čisté roucho tak, že se obě díry kryly. "Dobré fór, že jo? Teď se k vám dostaneme na to šup. Jenomže nás to nebaví. Už jste se nám okoukali."

"Kdo objevil... tu... tu možnost bezprostředního spojení obou planet?" tázal se Benedikt.

"Ale," mávl rukou anděl a pokrčil perutěmi, "nějaký číman archanděl. Já nemám na jména hlavu. Něco jako Ajznštajn. Teď už se na to skoro zapomnělo. Buďte bez obav, strejdo! My vám tam tlačenicí nenaděláme. Máme svejch starostí až po krk."

"Deo gratias!" zašeptal otec Benedikt zbožně do mikrofonu.

"Jo jo, jsou to věci," vzdychl si anděl. "No, za chvíli už budu muset zase frčet." Pohlédl zkušeným okem k obloze.

"Přijde pro mne stíhačka, jako manželka. Jdeme dnes pro změnu vyžrat kolegu."

Pezzo zpozorněl. "Manželka?" vmísil se do hovoru navzdory přísnému pohledu otce Benedikta, jenž se ostatně chtěl rovněž poinformovat, neboť jak známo andělé by měli být bytostmi bezpohlavními a až na řídké výjimky tělesných žádostí zbavenými.

"No a co má bejt?" urazil se anděl. "Vypadám snad, že bych jaktěživ žádnou nesbalil? Jo, pánové, tak před dvaceti tisíci léty, hergot..."

Otec Dominik jen hořce vzdychl. Patrně nad hřešícím andělem.

"No sláva, už se hrne," oznámil rozjařeně anděl. "Přidej plyn, Angeličko, pojď se taky mrknout na ty legrační strejdy..."

Angelička se objevila za nejbližším pahorkem. Byl to kosmatý čert se dvěma kozlími rohy a s jednou nohou změněnou v kopyto nebo jedním kopytem změněným v nohu. Vlekla za sebou uprášený ohon, kterým se chvílemi oháněla, po mrkajících mouchách. Když spatřila legrační strejdy, vydala zvuk odpovídající hlasům čertů na loutkovém divadle, tedy jakési blblblb, a vyplázla jazyk podobající se pruhu rudého sametu.

"Viděli jsme už dost, otče Dominiku," prohlásil klidným, nevzrušeným hlasem důstojný Benedikt. "Pezzo!"

"K nejdůstojnějšímu rozkazu!" vyskočil pilot a nenápadně přibouchl kryt kamery, přičemž si bolestivě přiskřípl palec.

"Vracíme se na Zem. Pochodem k raketě!"

Jak se ukázalo, bylo nezbytné uchopit otce Dominika z obou stran pod rameny a vléci ho zaprášenou travou, občas jej dokonce přes kameny přenášet "na andělíčka", což bylo na planetě systému H 875 973 (resp. P BH/643/5) obzvláště pikantní. Žádný z nich se neobrátil ani k Angeličce, která občas údivem zabublala jako kotlík s čajem, ani k jejímu panu chotí, zklamanému, že má po zábavě, a slibně hulákajícímu, že by to třeba zkusil vyjednat s nějakým archandělským lampasákem a že by se nemuseli domů štrapicírovat raketou. Díky automatům byl i start poněkud neklidný; nebyla provedena dostatečná korekce vzhledem k ochlazení atmosféry s nadcházejícím večerem, takže se kosmolet zmítal a sténal a kymácel. Průzory zahlédli kosmonauti naposledy kroužící a převracející se kontinenty a oceány planety, které se v Castel Gandolfo říkalo prostě ta. Hm, ano, ta. Angelika s chotěm už jistě vyžírali štědrého kolegu anděla, když se zlomený otec Dominik konečně poprvé ozval.

"Ten... ten ďábel..., otče Benedikte... Bože, můj Bože, ani svatý Antonín na poušti nebyl tak krutě pokoušen tvými zavrženými syny."

"Uklidněte se, ilustrissime," odpověděl chladně Benedikt, snímaje bublinu skafandru a mna si pěknou bouli na čele, důkaz nedostatečnosti zastaralé automatiky, již byly díky usilovným úsporným opatřením vybaveny všechny kosmolety pod komandem msgre Lucceniho.

"Žádného čerta jste neviděl. Jen samici protějšek tvora, který s námi dopuštěním Božím hovořil. Bůh, jak známo, velí přírodě býti mnohotvárnou. Vezměte si třeba takového velblouda. Není snad ještě daleko podivnější? Zajisté po chladné úvaze shledáte, že ano."

"Ale peklo, otče..., peklo a vroucí kotle..."

"Lze očekávat, že z Božího úradku žena, a to nejen žena na naší Zemi, ale i kdekoli jinde, je věrnou pomocnicí mužovou. K čemuž nepochybně patří i její povinnost pečovat o něho, vařit mu pokrm a starat se o oděv a prádlo jeho. Což opět všude, jak jistě chápete, vyžaduje použití kotlů."



"Kotlů... prádlo... ne... ne..." zhroutil se otec Dominik definitivně a na celý zbytek cesty, takže ani neslyšel, jak Benedikt ke špatně tajené zuřivosti Pezza, rozvíjejícího právě velice slibný vztah k sice nevěřící, ale zato velice zručné striptérce z Via Veneto, vyžádal pro všechny tři muže na palubě co nejpřísnější a okamžitou karanténu.

Během dvou týdnů jejího trvání se mnohé objasnilo a vyřešilo. Bylo nezvratně zjištěno, že tvor letmo zachycený kamerou automatické sondy na planetě systému H 875 973 (resp. P BH/643/5) je pouhým mimořádně velkým hmyzem, jenž ovšem nemá nic společného s obratlovci, člověkem, nebo dokonce, jak se někteří pošetilci domnívali - haha! -, s anděly. Dokázal to mj. i film objevený u statečného, jakkoli se vzpěčujícího pilota Pezza, který byl po bedlivém prozkoumání odborníky z nadace Teilharda de Chardina navždy uložen do nepřístupných depozitářů vatikánských archivů. K dalším letům k této planetě není tedy nejmenší důvod, spíše lze od nich odrazovat, protože množství mikrometeoritů je v systému H 875 973 (resp. P BH/643/5) povážlivé a síla magnetických bouří mimořádná. Vzhledem k obtížnosti splnění úkolu byl pilot Pezzo odměněn slušnou prémie a místem dispečera tzv. Luccenihho cirkusu, jak obvykle sám vatikánskou odbočkou Inasu nazýval. Otec Benedikt se stal představeným Tomášské koleje a věnuje se s neztenčenou horlivostí exobiologickému a biblickému bádání se zvláštním zřetelem, k pravé podstatě andělů jakož i ke konečnému dořešení fascinujících scholastických problémů s nimi spojených, např. kolik se jich současně vejde na hrot jehly.

Oficiální zpráva zároveň s lítostí připouští, že námaha spojená s letem se ukázala být přílišnou pro, křehký organismus vynikajícího astronoma, exobiologa a znalce eschatologické literatury otce Dominika. Po skončení karantény se v poblouznění ducha snažil zorganizovat archeologickou výpravu do jakýchsi podzemních prostor, kde prý doufal nalézt kuchyně a prádelny. Zároveň propadal hluboké trudnomyslnosti, hořekoval, že andělé mají vši, anebo rytmickým kmitáním jazyka mezi oběma koutky úst vyluzoval zvuk podobný hlasitému blblblbl výškou stoupajícimu a klesajícimu, přičemž prohlašoval, že prý zrovna tohle dělá jakási Angelika.

Nebožáku byl poskytnut útulek a ovšem i nejpečlivější ošetření v klášteře Tichých Bratří sv. Bonaventury, jejichž uzavřenost před hlučným vezdejším světem zajisté nejlépe a co nejdříve vrátí otce Dominika do lůna církve vědecky bojující.

Potud zpráva.

Lze tedy s nepatrnou výhradou prohlásiti slovy encykliky Lva XIII. o Duchu svatém (Divinum illud mundus) ze dne 9. května 1897: Inhabitantem in animis pils Spiritum Sanctum ubertas munerum caelestium multis modis consequitur. K bydlení Ducha svatého ve zbožných duších se mnoha způsoby druží hojnost darů nebeských.

Amen.

.. Dej, ať se tě bojíme

Žáby, včely a ryby vidí docela jiné světy.  
Jak jsou tyto světy uspořádány,  
začínáme pomalu chápat  
teprve nyní.

VITUS B. DRÖSCHER:  
MAGIE SMYSLŮ V ŘÍŠI ZVÍŘAT

Slunko bylo u samého západu a svatojánští broučci vstávali. Maminka už byla v kuchyni a vařila snídani. Tatínek už taky nespál. Ležel ještě v posteli a hezky si hověl. Brouček pak přešel ze své postýlky na maminčinu - tam se pěkněji spalo -, lehl si pěkně na zádech, zdvihl všechny nožičky do povětří a počal, se houpat: houp, houp, houpy, houp. Ale najednou se to jaksi moc rozhoupalo, houpy-houp, a už ležel Brouček na zemi a křičel, co mu jen hrdlo stačilo.

Tatínkem to trhlo, takže byl všecek polekaný "Zatrápený Broučku, copak tak musíš křičet?" - "Ale tatínku, když jsem se tak udeřil!" - "A jakpak?" - "I já jsem spadl z postele." - "Tak sis měl dát pozor!"

A Brouček v duchu počítal do deseti, aby neřekl, ba dokonce, aby si ani nic nepomyslel, co se nesluší, aby byl pěkně poslušný jako tatínek, který přece každé ráno letí z chaloupky ve stráni pod jalovcem, kryté suchým špendlícím, třebaže ho křídélka bolí. A tak den ze dne. Přes tyto zřejmě kladné charakterové rysy však nechápal řadu věcí, které tatínek dělal. Například proč tak nezakrytě fandil té buchtě Berunce, která se tvářila, jako by neuměla do pěti počítat, ale s kdejakým klepem letět za kmotříčkou, to jo, to bylo její. Na to byla Berunka odjakživa dělaná.

(Laskavý Hospodine, řekl si zakomplexovaný Brouček zděšeně a vyčítavě, už zase asi nejsem poslušný a pokouším...).

Anebo s tím libáním přední nohy kmotříčkovi na setkání se Brouček při nejlepší vůli nemohl smířit, protože kmotříček měl chitinek na nožce jako struhadélko a Broučkovi se to strašně protivilo.

Nejvíce ho však mrzelo, že si tatínek vůbec, ale vůbec nic nevšímal, cože se dělo venku a proč vlastně Brouček spadl z maminčiny postele. Copak maminka, ta právě stavěla s obvyklým nedostatkem kuchařské fantazie na polívčičku, a ženské z toho stejně nemají ten rozum, ale tatínek, když se vrátí s bolavými křídélky ze šichty a vysedává s kmotříčkem, má řeči jako Ajnštajn. Tohle Brouček znal jako své botičky. Janinka, které měla maminka plné zuby, poslala tatínkovi každou chvíli tři zrnka vína, taková krásná modrá až do červena, tak jak se z hroznů utrhl, zjedнала černého brouka-kovařičku, co měl pod vřesem speditérství, a on jim je vždycky na kolečku zavezl. A maminka mu za to ještě musela dát jako tuzér trochu mouky a krupice a jiskřičku másla a tvářila se vždycky jako žluna. A tatínek s kmotříčkem se scvrklými nožičkami jenom "Zdař Bůh!" a zase "Zdař Bůh!" a po každém zdařbůchu do sebe kopli panáka toho vína od Janinky, takže za chvíli měl tatínek křídélka docela bez bolesti a nezdál se ani moc poslušným, právě naopak.

Obvykle vykřikoval, že se na svícení a na takový život vybodne a že mu oba hoši, kterým létá svítit, takoví hezounci a pěkně učená, jeden drobátko větší a jeden drobátko menší, co má vlásy krásně bílé, mohou klidně vlézt na záda. Raději se prý dá najmout k firmě Verunek a spol., než by se štrapacíroval přes potok, přes vrch, vedle lesa, vesnicemi dolů ke krásné zahradě u cesty s velkým krásným domem, s okny náramně velkými a plnými světla a dveřmi ještě mnohem většími a dokořán otevřenými, co tam pořád vcházejí lidé, staří i mladí, hoši i děvčata, a jenom tam zpívají a něco hledají v knížkách. To mu tak jako tak nikdo nezaplatí. Ještě ke všemu je tam otrava. A to ani nemluví o tom, jak chuligán Pavlíček málem Broučka přizabil, když už ho ten kluk stál hrůzu zlobení a peněz.

(Na to si Brouček moc dobře pamatoval a snažil se být poslušný a nevzpomínat, jak byla maminka dokonale vyplašená a demoralizovaná, a místo aby letěla například pro Majku, začala v nejnevhodnějším okamžiku lomit rukama a spíš pro sousedstvo provolávat, že asi, ach, byl snad Brouček přece jen neposlušný, jako by na tom v havarijní situaci tolik záleželo...).

V těchto chvílích byl tedy tatínek, jak Brouček usoudil, moudrost a udatnost sama. Jenže včera to zase jednou s kmotříčkem přepískli, maminka při vaření obligátní polívčičky třískala vším, co jí přišlo do ruky, a tatínek měl schliplá tykadélka a vůbec byl nějaký celičkový špatný.

Takže si ani nepovšiml, že se mamčiná postýlka - co se tam pěkněji spalo - rozhoupala právě v okamžiku, kdy se nad dubovým v lesem, kterým chodíval takový veliký hajný se širokým kloboukem s perem a po straně s takovou taškou a přes rameno s velikánskou puškou, objevilo svítící a duhové zářící vajíčko.

Ó, to byla krása!

To vajíčko se třpytilo jako diamant nebo kapka svěží rosy, ve které se Brouček, ač nerad, koupával, přebíhaly po něm jemné barevné vlny jako pruhy na peřinách v chaloupce pod jalovcem, krytých suchým špendlicím, ale ty pruhy byly zlaté a stříbrné, červené a oranžové, zelené a ještě takové, že to Brouček ani popsat nedovedl. A to vajíčko bylo veliké sotva jako vajíčko sovy, co nežere broučky, protože ona raději nějakou myšku nebo žabku, přesto však dost veliké, aby se do něho vešlo pět nebo šest chaloupek pod jalovcem, krytých špendlicím. Zářivé vajíčko Broučkovi připadalo jako odraz ve studánce - jako by chvílemi mizelo a zase se objevovalo, a při každém tom objevení se celý les nějak zavlnil a pěkně zahoupal, jak časoprostorové křivky zachytily stébla trávy a chomáčky vřesu, posunuly je sem a tam, takže se rozkývaly kolem ostré hranice Přítomnosti kousek do Budoucnosti a docela malý kousínek do Minulosti, a při každém rozechvění šestirozměrného prostoru, v němž vajíčko trčelo, se otrásla mamčiná postýlka a chtěla znovu Broučka shodit.

"Podívej, tatínku, co máme za oknem!" řekl Brouček a maminka od polívčičky zavolala jaksi ze zvyku, jen aby byl pěkně poslušný, a tatínek se místo podívání chytil za schliplá tykadélka a řekl: "Moje hlava, moje hlava..." a maminka zase od polívčičky tak nějak divně poznamenala, jestli snad také Janinku nebolí hlava, že ji prý tuze často bolívá a že by se měli dát s tatínkem do party, aby měla konečně svatý pokoj.

Ale Janinku hlava nebolela.

U háječku pod skalou vysoký vřes už sem tam kvetl, červeně a bíle, a v tom vřesu mech jako samet a v tom mechu na samé skále krásná, krásná chaloupka. A tu se dveře té chaloupky otevřely a vyšla Janinka a neměla tentokrát hlavu zavázanou a dívala se na svítící vajíčko, které už nemizelo a zase se neobjevovalo, takže i Brouček měl na mamčině posteli klid. A maminka se také podívala oknem od polívčičky a pravila, že Janinka, to se ví, o nic nesmí přijít, a hezky se na ni usmála a pak se konečně podíval oknem tatínek a udělal divný zvuk jako glo-glo-glo a ztuhl, protože se vajíčko sneslo mezi vřes do mechu jako samet, otevřely se v něm dvířka a vystoupil cizí Verunek v podivném kostýmu. Křídélka i nožičky měl v něčem stříbrném, co se lesklo, až oči přecházely, a na hlavě měl něco jako holčička, kterou Brouček viděl ve velkém domě s lešeníčkem, kde ti lidé zpívali a zpívali až do úplného vyzpívání.

Ta holčička měla takový široký klobouček, že jí ani do očí nebylo vidět, a měla takové krásné bělounké vlasy. Visely jí přes ramena a byly svázané modrou stužkou. Verunek, co vystoupil z vajíčka, měl na hlavě cosi podobného, co mu stínilo oči, a také připoutané modrou stužkou, ale nebyl to klobouček, ale průhledná koule, a z té koule trčely místo tykadélek dvě stříbrné anténky. Tatínek už neřikal glo-glo-glo. Protíral si oči a vzdychl, a z kuchyně zavoněla spálená jiška. Zatím z vajíčka vystoupili ještě další tři Verunkové s koulemi jako hrášky na hlavách, takže na pasece pod vřesem začalo být živo. Kromě Janinky, která už byla v srdečném a živém rozhovoru s hosty, a kromě maminky, která zřejmě vyklouzla z chaloupky a uháněla za ní (jiška se v kuchyni pálila čím dál tím víc a na každodenní polívčičku už naštestí nebylo ani pomyšlení), vykristalizovali na mechu mezi kapradím i Brouček z roští, Brouček od oblázku, pětinochý invalidní Brouček ze střemchy, který byl známý popleta, protože si kdysi spletl střevlíka s chrobákem a pokoušel se s ním špásovat, přihnul se i kmotříček s tykadélky pěkně schlipplými a mokrým obvazem na čele, i ten senilní Brouček, co šel každému na nervy svými předpověďmi zlé zimy, kterou rok co rok věštil podle mravenců.

A žádný nešel svítit, a Brouček se bál, že špatně pochodí, protože jsou neposlušní a místo řádného plnění pracovních povinností pořádají mítink. Řekl si však, že se snad v tom davu ztratí, a vydal se k vajíčku také.

To bylo vypyřádání, to bylo řečí! Verunci z vajíčka vlastně ani nemluví, jenom se tím skleněným hráškem dívali a všichni Broučkové hnedlinko věděli, co chtějí, a jeden přes druhého horempádem vysvětlovali a vyprávěli a Janinka už byla s cizími Verunky jedna ruka a pořád se smála a maminka se tomu tak nějak divně usmívala, jako kdyby ji bolela nožička.

Brouček moc nerozuměl, o čem je řeč. Pochopil jenom, že invalidní Brouček ze střemchy s tatínkem a kmotříčkem cizím Verunkům vykládají, co vlastně mají Broučci na práci, jak svítí ve velké zahradě u velikánského domu, kde se asi zrovna teď prochází ten krásný voják, červený kabátek se zlatým límcem a krásný palaš po boku, a provádí tu velkou silnou paní (s kaštanovými kadeřemi) kolem kašny, kde je kamenný lev, co pořád plije vodu, a o velikánském hajném se širokým kloboukem, a cizí Verunkové si na to mysleli - ani říkat to nemuseli -, že Broučkové z paseky pod kapradím jsou primitivní populace v epoše vzniku animisticko-fetištických představ a že si už zřejmě vytvořili svá rodová a snad i

kmenová božstva.

Jeden z Verunků ve stříbrných šatech roztáhl třpytící se křídélka, opatřená malými trubičkami jako kousky stébel suché trávy, a říkal, že se snad přece jen poletí poohlédnout po tom velkém hajném se širokým kloboukem, který nosí po straně takovou tašku a přes rameno velikánskou pušku, a Janinka ho hezky držela za ruku a říkala, že mu ukáže, co bude chtít, ale ten druhý, hlavní Verunek mu v myšlenkách řekl, aby nebyl labuť a nezdržoval provoz a že se chová, jako by na takové neandrtálce narazili ve vesmíru poprvé. Ale Verunek s křídélky byl neposlušný, zmáčkl knoflík na levé krovce, z trubiček vyrazily dva modré plaménky a už byl nad nimi a už uháněl kolem vřesu a mezi kapradím tak rychle, že by mu ani střízlivý tatínek nestačil natož Janinka. Ta jenom povyskočila, zatřepala křídly a zase je složila a teď se pro změnu tvářila ona, jako kdyby ji bolela nožička, a maminka byla spokojená, i když jíšku bylo cítit z naší chaloupky pod jalovcem až sem.

První Verunek se zeptal, jestli máme nějaká domácí zvířata, a broučkové nevěděli, co to je, až si kmotříček vzpomněl na černého brouka kovářika, který provozoval pod zemí speditérství a vozil na kolečku hrách a kroupy a čočku a mouku a krupici a máslo a pro tatínkovy a kmotříčkovy pánské jízdy sem tam nějaké to zrno vína. A Verunek si myslel, že jsme ve fázi počínajícího usedlého zemědělství s výraznou složkou sběratelsko-loveckou, a broučkové mu přitakali, protože nikdo nevěděl, co to je. Jen starý Brouček prohodil, že to dávno poznal na mravencích.

Potom se vrátil Verunek se stébly trávy, ze kterých šlehaly malé modré ohničky, a snesl se zase na zem do mechu zrovna vedle Janinky, která se odtáhla, udělala obličej a řekla pfff. Chvilku spolu s prvním Verunkem mysleli. Žádného hajného nenašel, to se rozumí, však ho Brouček před chvilinkou viděl. Dveře do chaloupky byly otevřeny, na posteli ležel hajný a spal, tak - neodstrojený. Puška visela na stěně na hřebíku a na zemi na dlažkách u samotných dveří ležela velikánská zastřelená sova. Jenže to ovšem první Verunek se skleněným hráškem nevěděl a posmíval se Verunkovi s ohničkovými stébly trávy, že je romantik, a posílal ho do háje. Potom si myslel, že klidně mohou v galaktickém katalogu odškrtnout další pitomou planetu a že už do smrti nebude číst žádné imbecilní romány o vyspělých civilizacích ve vesmíru, když prý všude nachází jenom samé nanuky.

Broučci nevěděli, ani co je to planeta, ani kdo to jsou nanuci, ale byli rádi, když Verunkové nastupovali zpět do vajíčka, protože se nikde nic nehnulo, ani list nezašuměl a lidé pěkně spali. A ty hvězdy svítily a všechno bylo jako dělané pro žluny, které by jediným zob-nutím cizí Verunky sprovodily ze světa i s duhovým vajíčkem. A to Broučci v žádném případě nechtěli, protože by pak po pasece byly zbytečné řeči.

Než poslední Verunek zavřel dvířka od vajíčka, vystrčil skleněný hrášek a myslel, aby všichni horempádem utíkali pryč, jinak prý to s nimi špatně dopadne, až vajíčko zase odletí do nebe k pánubohu. Broučkové poslechli, protože poslušnost měli v krvi a o ničem jiném se vlastně nebavili. Jen Brouček byl jako obvykle neposlušný a schoval se pod lístek petrklíče, aby ten zázrak viděl co nejlépe.

Ó, kdyby tak byl neposlušný Brouček nechal lva, plijícího vodu, lvem, kdyby se byl nestaral o dva chuligány, z nichž ten větší měl vlásky jasně kaštanové a ten menší krásně bílé... Kdyby byl poslouchal pána, který vystupoval na lešeníčko ve velkém domě, kde od stropu visely tři velikánské svícníky a krásně svítily... Snad by se byl příležitostně dozvěděl o panu Lotovi, který v téže situaci na svou neposlušnost rovněž doplatil: nedbal výstrahy dvou andělů, ba dokonce připustil, aby jim sodomští playboyové hromadně předkládali nemravné návrhy, neuprchl včas do hor - "a zlo jim proniklo a zahubilo jej".

O tom všem neměl chudák Brouček ani ponětí, a tak se radoval, když se vajíčko s cizími Verunkami celičkě rozzářilo, když po něm počaly přebíhat rudé a oranžové, modré a zelené pruhy i takové barvy, že je Brouček ani pojmenovat neuměl. Potom se vajíčko pozdvihlo, Broučka oslepilo světlo ostré jako blesk, ucítil na celém těle pálení a bolest a milý Brouček se dal do pláče.

Zářící vajíčko bylo v té chvíli už někde docela jinde, v mimoprostoru, klouzalo po ostří času z Minulosti do Budoucnosti, a Verunek se skleněným hráškem na hlavě právě dokončoval zprávu o beznadějně zaostalosti tvorstva na třetí planetě hvězdy Slunce, které se sice konfigurací těla i velikostí dosti blíží vybraným a ušlechtilým exemplářům Okruhu Centrálních Světů, jehož inteligenční kvocient je však přímo děsivě nízký, neposkytující naději na nějaké civilizační změny ani v dohlednu galaktického času.

Když ozářeného a popáleného Broučka našli pod listem petrklíče, upadla maminka do obvyklého stavu vylučujícího účinnou pomoc. Lomila tolika rukama a pakovala: "Ach, on snad byl přece neposlušný, ach, on snad byl přece neposlušný!" atd. da capo al fine. Zato Janinka, jako většina žen její profese rázná, věcná a soucitná, už tu byla, měla dvě lahvičky s sebou, tu jednu s olejem, tu druhou s vínem. Zatímco maminka vřískala, Janinka Broučka stříkala rosou a olejem, což sice nemělo samo o sobě vůbec žádný léčebný smysl, ale Broučka ta péče přece jen potěšila.

V příslušném čase pojal Brouček za manželku Berušku, protože byla taková silná a krásná, když stála u ohniště a vařila brambůrky, celá červená, ažaž hořela, buď že jí plamen do obličeje sálal, anebo že byla v rozpacích. Brouček brambůrky rád a na polívčičky se už nemohl ani podívat.

Z jejich manželství vzešel Broučíček, Broučíčinek, Janoušek, Janínek a Svatojánek, vesměs, díky ozáření otcovských zárodečných buněk, nějakým způsobem tělesně postižení. Berušce vystříkly nervy definitivně, když povila dva posledně jmenované broučky, Janínka a Svatojána, coby siamská dvojčata. Oznámila Broučkovi, že ho má právě dost, že zřejmě opravdu nebyl dostatečně poslušný a teď za to pyká. Což byla ostatně pravda. Pak sbalila do uzlíčku jiskřičku másla, trochu mouky a rodinné úspory a odešla za fešným mladým Broučkem ze střemchy.

Velký rekonstruktér

...had se tu náhle zdvihl a o stožár vysoký opřen  
otáčí krkem a po vhodném sídle se rozhlíží kolem.

## PUBLIUS OVIDIUS NASO: PROMĚNY

V jednom okamžiku to ještě byl Pepino Bompiani, elektrikář od Fiatů, šlapající (což bylo v Turíně dost neobvyklé, ale Pepino měl i mnohé další zvláštnosti) turínskými uličkami po dávno osvědčené trase, vyhýbající se hlavním třídám. Vzhledem k množství hmyzu podobných pětistovek, šestistovek a osmsetpadesátek vypadaly ulice jako trochu větší a trochu pohyblivější výrobní pásy nedávno uplynulých let, ale v úzkých uličkách musel Pepino dávat pozor leda na řádky, ty malé, nevšimavě čtující uprostřed vozovky míčů, i ty; větší, vypalující jak rakety zpoza rohů na omlácených skútrech. Šlapal a uvažoval o dnešním televizním programu jako o jedné, o Sofii jako o druhé a o maličké hospůdce na nároží Via Garibaldi a Via Pescara jako o třetí a patrně nejkrásnější možnosti večera. Právě definitivně zavrhl televizi, když přestal být tak docela Pepinem Bompianim.

Zprvu to nevnímal. ON byl pozorný, opatrný a především skvěle informovaný. Nebylo ostatně proč spěchat. Všechno se řádně připravovalo dlouhá léta. Pepino, čas ani místo nebyli zvoleni náhodně - ale i to se našeho příběhu týká jen okrajově.

Pepino - smíme-li mu ještě říkat tak zcela bezvýhradně Pepino - pocítil jen drobné zatnutí v zátylku. To ON vníkl do mozkového kmene a začal přestavovat jemnou strukturu buněk. Byla to piplavá, zdlouhavá a málo zábavná práce, jenomže ON neznal ani pojem zdlouhavosti, ani zábavy, takže si nedělal starosti s ničím jiným, než aby všechno provedl co nejlépe, především aby předčasně nerozrušil Pepinovu kontrolu nad důležitými mozkovými nervy a centry. Byl si vědom, že by i pouhá ztráta rovnováhy na té komické a vratké železné konstrukci mohla nepředvídaně způsobit Pepinovu smrt, takže by bylo nezbytné vytipovat a připravit dalšího Pozemšťana. Pokud by to bylo vůbec možné. S tím se však počítalo. ON byl vždycky naprosto spolehlivý. Zatím.

V jednom okamžiku bylo však přesto ztroskotání celé akce takřka na dosah a ON si byl nebezpečí vědom. Pepino počal vidět okolní předměty obklopené duhovými obrysy a ke všemu podivně pokřivené jako v expresionistických filmech (jenomže Bompiani ke svému štěstí nikdy neviděl ani Kabinet doktora Caligariho, ani Metropolis, ani žádný jiný expresionistický film), což mu rázem připomnělo dosti nepříjemný zážitek, když mu parták z dílny tajuplně a s gestem traviče vsunul do dlaně čtvereček filtračního papíru se skvrnou vyschlého roztoku LSD. Bylo mu tenkrát hrozně špatně a začalo to taky duhovým, pokřiveným světem. Prudce zabrzdl a zakymácel se v sedle.

ON ustal na chvíli v rekonstrukci. Bylo to nutné - dospěl právě

krok za krokem po mozkovém kmeni až ke zkřížení očních nervů, aby dokončil první etapu přestavby buněk a vláken Bompianiho mozku v něco docela jiného, z JEHO hlediska nejen neskonale dokonalejšího, ale i - a to především - lépe odpovídajícího zamýšlenému plánu celé akce.

Pepino si protíral oči. Duhové obrysy nezmizely, naopak přidala se k nim barevná kola, přebíhající zorným polem jako známé skvrny, zavřeme-li oči před ostrým sluncem, jenomže zřetelnější a jakýmsi nejasným způsobem výhrůžná. V tomto okamžiku byla už rekonstrukce mozkového kmene v podstatě dokončena - a v Bompianim se počal současně s rozšiřováním toho podivného a nelidského, co už několik minut nosil v lebce, ozývat Hlas.

"Jeď domů!" řekl Hlas.

"Ani mne nenapadne," odpověděl Bompiani, stále si mnuoucí oči a dosud pevně věřící, že odpovídá svému lepšímu já, snažícímu se ušetřit se nějakou tu stovku lir, kterou by určitě stála jak Sofie, tak zmíněná tratorie. Jako vždycky.

"Domů!" opakoval Hlas naléhavěji, díky tomu, že část čelních mozkových laloků měl už pod kontrolou ON.

"Domů! Máš tam naléhavou práci."

"Houby!" odsekl Bompiani svému lepšímu já. "Co můžeš udělat dnes, nech stát, protože zítra tak jako tak nebudeš dělat nic. Co bych tak asi důležitého doma dělal?" Nutno připustit, že odpověď byla formulována obhroubleji.

Duhová kola před očima a pokřivené obrysy domů ho zneklidňovaly, a protože byl odjakživa tak trochu hypochondr, i děsily. Mozková kůra se ocitla ve stavu vzrušení, což ON okamžitě zjistil. Ztěžovalo to rekonstrukci. Excitované mozkové buňky byly neobyčejně citlivé ke každému zásahu a snadno odumíraly po celých okresech, po statisících a miliónech, což sice vzhledem k celkovému množství dvanácti miliard dočasně mnoho neznamenal, nemohlo to však pokračovat do nekonečna. Kromě toho bylo krajně obtížné vytvářet v této situaci další potřebné spoje. ON mohl samozřejmě zasáhnout okamžitě a rázně z thalamických jader, vyvolávajících spánek nebo alespoň naprosté uklidnění, jenomže ON nepotřeboval Bompianiho ani spícího, ani v bezvědomí. Totiž mechanismus, který si jako Pepina Bompianiho přisvojil. Dopravní prostředek Bompianiho. Ruce a nohy Bompianiho. Oči Bompianiho, bez touhy po televizních programech, po Sofii a tratorii na nároží Via Garibaldi a Via Pescara. Bompianiho, který by byl, a přece nebyl.

Rekonstrukce teď pokračovala pomaleji a s jistými obtížemi, které Pepino vnímal především jako škubavou bolest ve spáncích, pokračovala však přece krok za krokem. Netrvalo dlouho a vydal se výhrůžně barevnými a podivně pokřivenými uličkami směrem k domovu. Vedl ho Hlas a on počal zbytkem osobnosti, Bompianim dosud zcela nezbařeným ani touhou po televizních seriálech a prima fotbalových zápasech a po Sofii a po tratorii s kamarády a řvoucí hudební skříní s Celentanem a Ritou Pavone a Adamem a dalšími, kteří k němu po večerech velkoryse přicházeli z obehnaných desek, klást odpor.

Ne, nechce domů. Chce k Sofii. Otočil řídítka tak prudce, že málem ztratil rovnováhu, tím spíše, že mozeček, Její sídlo, byl již takřka úplně přestavěn v cosi docela jiného. Pro původní funkci byl ponechán jen zlomek celkového počtu buněk a jejich spojů. Teoreticky to mělo docela dobře stačit a prakticky to také stačilo, ON se v předběžných kalkulacích nezmýlil, výsledkem však byla přece jen zjevná nejistota a vratkost. Dosud vládl všemi svaly - ON zatím nepomýšlel na přebudování celého pohybového systému. Také proč? Postačí ovládnout střediska vůle.

Sofie. Sofie.

Milióny buněk odumíraly, ve spáncích bila kladiva na poplach. Neklidná, podrážděná mozková tkáň reagovala na



rekonstrukci salvami panických odpovědí. Bolest se zesilovala k šílenství a přehlušovala, což nebylo v JEHO plánu, i kategorické rozkazy Hlasu.

Sofie. Ragazza. Sofie. Ne, domů ne. Zbytek, který snad ještě máme právo nazývat Pepinem Bompianim, věděl, že domů nesmí. Pochopil, že už není sám sebou. Pochopení nebylo rozumové, nebylo výsledkem úvahy a rozboru - ostatně Bompiani, pokud vůbec četl, nejevil zájem o literaturu, kde by se mohl něco předvídat o možnostech, jež měl ON, dovědět. Bylo to cosi podobného předsmrtnému pochopení člověka, pojednou přestávajícího věřit složitému předivu milosrdných lží, jež ho v posledních minutách opřádalo stále hustěji. Pochopení slona odcházejícího zemřít daleko do odlehle džungle, kde zůstane sám se vznešeností smrti.

Jenže Pepino nebyl sám a od počátku světa nebyl patrně žádný člověk tak málo sám jako on, ba ani zrůdní dvojhlavci, zpodobovaní s tak neskrývaným potěšením barokními rytinami.

"Domů!" opakoval hlas jednotvárně a naléhavě. ON potřeboval v klidu a zvolna ovládnout Bompianiho smyslové orgány a zmocnit se jimi tohoto světa, pro který nebyl a nemohl být zařízen. Ani elektromagnetické vlnění, ani střídavé změny tlaku vzduchu, ani molekuly; aromatických látek mu nepřinášely žádné zprávy. JEHO tykadla, vystrčená do zevního prostředí, pracovala na zcela jiných, jemnějších principech. Právě proto potřeboval znát přesný způsob vnímání těch, kteří mají být jeden po druhém postupně přestavěni. Jinak by celá akce nejen ztrácela smysl, ale stávala se nereálnou a zavrženíhodnou.

Ne, domů ne.

Pepino vrávoravě sesedl z kola a pokusil se je opřít pedálem o chodník. Vlnité a zborčené obrysy předmětů ho však oklamaly. Bicykl se svalil s kovovým rachotem na dlažbu a přinutil několik chodců obrátit se.

"Má nakoupeno," poznamenal mladík v kožené bundě a přiléhavých džínsech. "Klikař. Cyklisty nechávají policajti na pokoji." Dívka se zasmála.

Bompiani jej vnímal mezi duhovými kruhy, vzájemně se proplétajícími a vytvářejícími kaleidoskopické obrazce, vyplňující mezery, ve zborčeném, expresionistickém světě, který jej obklopoval. Ten mládenec byl první etapou jeho naděje. Sledoval, jak vstoupil do jedné z malých hospůdek, a vrávoral za ním. Přemáhal nevolnost a usilovně se snažil ne-li nevnímat (to nešlo), tedy si alespoň příliš nevnímat cirkulárek bolesti, zakusujících se fantomovými zuby do každého kousku těla. ON zatím mlčky čekal v přestaveném nástroji, který býval Bompianiho mozkem. Vzrušení bylo přílišné a další masové odumírání buněk svrchovaně nežádoucí.

Mladík s dívkou stáli u mosazného pultu, vyleštěného celými generacemi holohlavých a tlustých vináříků, jejichž poslední potomek právě oběma naléval carpano, měnící se při styku s vodou v mléčně bělavou tekutinu. Bylo obtížné dodržet se zbytkem dosud poslušných, mozkových buněk a spojit rytmus kdysi zcela automatických pohybů, ale Pepino to nějakým zázrakem přece jen zvládl. Ohnout nohu v koleno, vykročit, přenést váhu těla, ohnout druhou nohu, vykročit. Octl se vedle mládence a neobratně do něho vrazil ramenem.

"Helehele, dej si pohov, frajere, a koukej se jít vyspinkat," doporučil mu ten v kožené bundě a džínsech nevrle a o krok ustoupil.

Bompiani cítil, že se mu zdvihá žaludek - ON pošramotil i centra vegetativního nervového systému -, ale rozhodl se nevšímat si toho. S dočasně poklesající aktivitou Velkého rekonstruktéra zvládal své myšlenky lépe. Byl to on a nebyl to on. Na nepatrný okamžik, kdy nastalo cosi podobného zpětné vazbě, mu zmizel expresionistický svět a byl nahrazen prstencem, kroužícím beze zvuku v nekonečném prostoru kolem čehosi nestvůrného a obrovského, zrozeného halucinací. Bompiani se cítil vtělen do každé částičky mléčně bílého prstence barvy ředěného carpana. Byl sám sebou, a zároveň byl nekonečně daleko jako příslušník nepochopitelného, spjatého, nekonečného, omezeného, rotujícího a chladně nelítostného světa, což ovšem mohl poznat jen díky srovnání s lidskými měřítky elektrikáře u Fiatů, jež JEMU naprosto chyběla. Jedno věděl určitě: tu bílou zakřivenou stuhu v sobě, kroužící kolem nestvůry z horečných snů, musí zabít, dříve než ona zabije jeho. A protože jsou nerozlučně spojeni, zahynou společně.

Sofia. Ragazza,

S nejistýma očima, bloudícíma po roztančených krívkách obrysů, udeřil mladíka pěsti. Ten zavrávoral ani ne tak pod tápavou a slabou ranou, ale překvapením. Nahrbil se jako kočka, aby se na Pepina vrhl. Dívka se mu zavěsila na paži.

"Ne, prosím tě, ne! Je opilý. A víš, že já s tebou... Pojd'. Honem pojd'!"

Mládenci se zvolna vrátila barva do dvou okrouhlých skvrn na tvářích, takže se podobal loutce nebo pacientovi postiženému tuberkulózou. Těžce oddychoval. Vytáhl z kapsy drobné a hodil je na pult.

"Grázle. Syčáku," řekl přeskakujícím hlasem. "Pojd', Máš pravdu."

Bompiani osaměl s tlustým astmatickým hostinským, který už s nasupenými modrými rty obcházel pult. Nastával rozhodující okamžik. Vinářík po něm hmatl rukou rozměrnou jak šunka a Pepino vložil poslední zbytek síly do poslední nezbytné námahy. Uchopil láhev carpana za hrdlo a praštil promodralého potomka nesčetných putykářů do holé lebky. Podávalo se mu to udělat neočekávaně, takže ani zkušný vyhazovač nebyl připraven. Zakolísal, zlomil se - což se zdálo takřka nemožné - v tlustém pase jak kružítko a těžce dopadl na kolena a lokty. Potřásal a kýval hlavou, Velký dobrácký pes.

Pepino obešel pult. Musel se ho přidržovat jako trosečník záchranného voru. Nejistým pohybem vytáhl zásuvku. Vinářík se už zotavoval, jen obličej měl znatelně fialovější. Asi zažil mnoho daleko horších protivenství osudu.

Ano, ovšemže tady byla vojenská beretta, schovávaná načerno a bez zbrojního pasu, s dlouhou hlavní a dřevěnou vroubkovanou pažbou. Zbývalo riziko, že je nenabitá nebo dokonce s provrtanou komorou a slouží jen jako děsítka obzvláště nepokojných hostů nebo lupičů, ale to riziko musel Pepino převzít. Ne. Zřejmě bylo všechno v pořádku. Když cvakl pojistkou, objevil se na tváři vináříka výraz zděšení. Těžce se zdvihl a mávaje tlustýma rukama kupodivu svižně vyběhl z místnosti, div neprolétl skleněnými dveřmi. Bompiani slyšel, jak na ulici něco huláká.

Neusmál se, tak dalece už nebyl člověkem. Ale to hrozné rotující a nelítostné přece jen musí zahynout. Pomalu, s

obrovským úsilím zdvihl pistoli, aby si ji přiložil ke spánku. Ragazza. Sofia.

ON věděl velmi dobře, že události vrcholí, mozková kůra zčásti už uspokojivě ovládnutého organismu však stále bouřila a burácela v explozivních výbuších emocí, pohybů i pocitů. Na její další rekonstrukci nebo na pokus o účinné blokování spojů nebylo ani pomyšlení. Zbývala poslední možnost - útlumová thalamická centra.

ON se jimi tedy počal obírat - a Pepinova ruka s pistolí, dotýkající se už černým kroužkem ústí hlavy, v níž se tísnily dvě naprosto rozličné bytosti, klesla na pult. Ochromila ho strašná únava, rozlévající se po celém těle, podlamující kolena a svazující paže. Byl by se jí poddal, byl by se zhroutil za pultem jak hadrový panák, jak lidská medúza, zbavená kostry, kdyby opět na okamžik nenastalo zvrtné spojení. ON musel pracovat rychle, a navzdory své takřka absolutní dokonalosti nemohl dbát na každý detail dějů mezi dvanácti miliardami mozkových buněk.

Nepochopitelné, spjaté, nekonečné, omezené, rotující, chladně nelítostné. Příznak z horečky. Obrovské a nestvůrné.

Znovu otevřel oči a po chvíli se mu podařilo ustálit bílou skvrnu, která se zprvu rozšiřovala, smřšťovala a měnila obrysy jak améba.

"Nedělejte blbosti a zahod'te to!" řekl nejistě policista a výhružně zakýval pistolí.

Bompiani odklonil hlaveň beretty a s nesmírnou námahou stiskl spoušť, až moc. Bývaly na ni pořád stížnosti. Kulka roztrátila skleněnou tabuli dveří daleko od policisty, ale těžká pistole zaduněla v malé, zakouřené hospůdce jak pevnostní dělo. To stačilo.

Vesmír se otočil vzhůru nohama. Pracně rekonstruovaný organismus byl surově rozmetán, rozerván a zničen spolu se zbytky toho, co ještě dnes, ještě před několika minutami bylo celým Pepinem Bompianim. Pro něho i pro lidstvo přestalo existovat ono obludné a nelítostné. Bytí bylo nahrazeno nebytím.

ON poprvé dokonale zklamal.

Velice zdařilý koktajl

Snadno si lze představit, že ve shromáždění maškar,  
Jaké jsem zde vylíčil,  
nemohl takový rozruch vzbudit žádný běžný zjev.  
A. E. POE

"Představte si, baronko," oznamoval don Francisco už od vysokých skleněných dveří, "hrála pétanque. Opravdu! Slyšel jsem třeskot boules už z dálky. Není to přinejmenším půvabné, drahá přítelkyně?"

"Netušila jsem, že trpíte také la frénésie de la pétanque, plukovníku. V každém případě vás vítám. Oba."

Dívka se rozzářeně rozhlížela salónem, jehož jednu - a to nejzajímavější - stěnu nahrazovalo francouzské okno, teď otevřené na terasu a dál na tmavomodré moře, tu a tam duhově opaleskující skvrnami nafty. Ve vázách byly téměř svěží růže a na stěnách skleněné rakvičky s vycpanými kolibříky. Nad pojízdným křeslem, v němž se pod šňůrami perel a podezřelými brilantovými brožemi takřka ztrácela drobná a dnou pokřivená baronka Baudoinová, visel pozlacený rám ve tvaru taveného syra, chránící plesový vějíř s mnoha podpisy, jenomže ty nebylo možno na dálku přečíst.

Ty šaty má buď od Balenciagy, usoudila baronka, nebo si je spíchla sama ze dvou ručníků. Podle šatů bych soudila spíš na Balenciagu, podle té holky na ručníky. On sen fout. Houby na tom záleží. Teď.

Písek a skály se pomalu, jako každý den, drolily a v miniaturních lavínách se sypaly na cornische, spojující Nice s Monakem, jenomže dnes poprvé po velmi dlouhé době nikdo nesmetal písek a neodhazoval kameny. Květiny počaly vadnout, protože nedostaly ani svou obvyklou dávku vody, ani umělá hnojiva, jejichž náklady přivázeli denně les cheminots, železničáři, s rozkoší a zadostiučiněním pokrývající sazemi statisíce bláznů natlačených rameno na rameni takřka od Hyères až k Monte Carlu.

"Doufala jsem, plukovníku, že si konečně alespoň dnes vezmete svůj slavnostní stejnokroj. Slibujete mi to už čtyřicet let."

"Jedenačtyřicet, drahá přítelkyně," pousmál se don Francisco očima dítěte a samotářského vlka. "Za tu dobu jsem ztratil alespoň třicet kilogramů a přinejmenším stejné množství iluzí o stejnokrojích a o mnohém jiném. Promiňte!"

"Jen originality vám díky bohu zbylo na rozdávání, plukovníku," ozval se od mahagonového baru Faraón. Připravoval drobnými, jakoby štitivými pohyby šejkr a kostky ledu. "Vážít iluze - opravdu, opravdu... Ale jinak s vámi ovšem souhlasím. Kdyby všichni generálové a plukovníci žijící na penzi v Nice náhle vtrhli ve svých uniformách do ulic, nebylo by se co divit těm, kteří by se domnívali, že byla znovu vyhlášena první světová válka. Pro velký úspěch."

Baronka Baudoinová znuděně obrátila oči ke stropu. "Raymond Cartier. Jedno z mých největších přání se mi už asi nesplní, Raoule.

Slyšet vás říci alespoň něco původního. Ostatně dnes by plukovník ve stejnokroji působil docela jinak. Patetičtější."

"S iluzemi obvykle odchází i patos, Žofie," řekl napůl sám k sobě Faraón, znechuceně zkoumající proti světlu obsah jakési lahve. "A pokud jde o původnost... Té jsem se za ta léta s vámi musel už dávno definitivně vzdát, má drahá. To je lichotka."

"Rozumím, i když nechápu, proč nudíte společnost rodinnými klepy. Musím si zkrátka, plukovníka ve stejnokroji jenom představovat."

Bary jsou prázdné, jen lednice občas zahučí a zanedlouho zase polekaně zmlkne. Žádný obchod, žádné aperitivy. Prázdný je Ruhl (barman Peter), prázdný je Carlton (barman Jules), prázdný je Negresco (barman André), prázdný je Hotel de Paris (barman Victor). Jenné langoustines v kuchyních Bonne Auberge, Chèvre d'Or a Bec Rouge jsou už nenávratně otráveny vlastním jodem. Jedý dokonce začínají pronikat i stříbrnými těly ryb. Demerdez vous. Okřídlené heslo cizinecké legie. Pomozte si z toho dreku sami.

"Raoule - nechtěl byste nás konečně obsloužit? Nejprve ovšem slečnu... slečnu..."

"Esperanza, madame," uklonila se. Na vějři už rozluštila podpisy Elsy Maxwellové a Franka Jaye Goulda a Noela Cowarda a Alexandra Woolcottova a Scotta Fitzgeralda. A Somersetu Maughama a Mary Pickfordové. A pravděpodobně Douglase Fairbankse a H. G. Wellse. A docela dole...

"Esperanza. Naděje. Z Cádiz, Granady, Acapulka?"

"Ne..., madame. Lituji. Z Massachussets."

Don Francisco se zasmál tichým vtlím a dětským úsměvem, stahujícím vrásky až k propadlým spánkům.

"Naděje z Ameriky, drahá baronko. Ještě litujete, že jsem mladou dámu odvedl od pétanque? Není to osudové?"

"Vy Španělé jste vždycky osudoví, plukovníku," ujistil ho Faraón. "Co vám mohu nabídnout..., Esperenzo?"

"Nevím - snad trochu rajské šťávy. Děkuji."

"Spíš osudní než osudoví, Raoule. Jenže náš drahý don Francisco ovšem nikdy nemusel dělat ani vrátného v baru, ani taxikáře v Paříži, ani popeláře tady v Cannes. Pamatujete se na ně ještě?"

Oba staří pánové se zdvořile uklonili. Ještě se pamatovali.

"Večer se popeláři převlékli do přiléhavých operetních uniforem, a stal se z nich taneční soubor, konkurence andaluského baletu...", pokračovala baronka, zatímco upřeně sledovala Esperanzu z Massachussets. Fairbanks to byl určitě. A ještě Isadora Duncanová a Norma Sheararová. "Pro mne jako vždy blanc-cassis, Raoule."

"Samozřejmě, drahá, blanc-cassis," ujistil ji Faraón jako kdyby uklidňoval vřeštící dítě. Ta ztráta původnosti se mu konečkonců docela vyplatila. Na dno sklenky trochu sirupu. Bílé víno. Led.

"Od těch dob jsem neviděla na Cote d'Azur tak krásné mužské nohy," posteskla si baronka a posměšně sjela pohledem vychrtlou, postavu Faraóna. Sklenky se mu v ruce jemně, takřka neznatelně třásl, takže občas vydávaly dlouhý, s výškou hladiny stoupající tón. Jako biskup, celebrující při slavné transsubstanciaci. Víno v krev, víno a pernod a sirup v negroni.

"Škoda že jste se nikdy nedostala na Ile du Levant, milá přítelkyně. Mezi nudisty," poznamenal nepřítomně don Francisco, dívající se ustavičně přes terasu na moře a na olejové skvrny, ačkoli jej záblesky oslňovaly.

"Co bych tam viděla?" ušklíbala se baronka.

"Četníka, který nosí na znamení své důstojnosti na hlavě képi. Jinak nic."

"Škoda," řekla baronka. "Opravdu škoda. Ta képi by mne na mou duši moc zajímala."

Všichni se k ní otočili. Esperanza se smála. Docela jinak než don Francisco. Možná o něco hůře.

Faraón k ní přistoupil s vysokou sklenicí, naplněnou zelenavou tekutinou. "Vaše tomate, Esperanzo."

Ve zkušebně Orchestre National de l'Opera de Monte Carlo spadl z pultu notový list právě na housle, pohozené na podlaze. Kasína v Nice, Mentonu, Cannes a Juan-les-Pins neotevřela, ačkoli už minula třetí hodina. Kasino v Monte Carlu zůstalo tiché, ačkoli už dávno minula posvátná desátá hodina, kdy se tu nedočkavci tísni před bronzovými dveřmi. A žádný posel ze Sociétés des Bains de Mer nepřišel, aby zjistil příčinu a zajistil věcem obvyklý chod.

"Ale to přece není rajská šťáva!" podivila se Esperanza.

"Omluvte divokého domorodce, má drahá," zachřestila baronka perlovým náhrdelníkem. "Pro nás znamená tomate pernod s grenadinou. Chcete opravdu jus de tomate? Fakule drahý, v ledniče..."

"Ne, ne - zkusím tohle," Esperanza takřka vytrhla Faraónovi sklenici z ruky a žízni se napila. Velekněz Faraón taktně sklopil zrak a podal baronce její blanc-cassis. Sám si nalil sklenku ricardu. Don Francisco ovšem třmál napoleona, který tu už dávno nahradil zámořskou "ouski". Uklonil se baronce a současně s napřimováním neohebného těla si vlil koňak do hrdla. Přes pergamenově žlutou tvář s orlím nosem mu sklouzl růžový mráček a rychle opět zmizel za tuhým límcem. Baronka uskrávala blanc-cassis drobnými doušky. Faraón svou sklenici odložil. Ze cviku. Příliš často byl z povinnosti posledním střízlivým a v rámci svých služeb odtud odklízěl trosky společnosti. Pak si uvědomil, že dnes nikoho odklízet nebude, a napil se.

"Kam se pořád díváte, done Francisco?" projevila zájem baronka.

"Počítám, kolikrát se tu už někdo vylodil," odpověděl don Francisco a přitiskl si prázdnou sklenici k tváři, jako by jí chtěl projevit něžný dík. "Od Feničanů, Kartaginců, Římanů..."

Baronka zívla. "Vaše domněnka, že si pamatují na Bonapartovo vylodění u Juan-les-Pins, když se tak bláznivě hřnul z neocenitelné Elby, je urážlivá. Roku 1815 jsem byla ještě hrozně maličká, plukovníku."

Don Francisco přistoupil čapím krokem k baru a nalil si další koňak.

"Vy jste nebyla nikdy ani příliš mladá, ani příliš stará, má drahá baronko. Vy jste mýtus Riviéry: Její ztělesnění. Vy jste belle époque. Ostatně Napoleon tu přistál dříve, v roce 1799, po egyptské kampani, v Saint-Raphaelu."

"To Je úžasný," řekla Esperanza uznalým tónem, jako by don Francisco právě provedl trojitý salto, a dopila tomate. Faraón předvídavě přinášel další sklenici. "Vy jste ztělesněná kronika, pane plukovníku!"

Další růžový mráček.

"Vůbec ne. Chodil jsem denně po Avenue Commandant Gullbaud, kde stojí na věčnou paměť tohoto útěku od vojsk pyramida, Esperanzo. Nižšího velitele by za to zastřelili. A baronka, ostatně jako vždy, přehání. Všichni se pamatujeme na vylodění Spojenců u Saint-Raphaelu, Fréjusu a v Saint-Tropez. Že baronko?"

Baronka Baudoinová předstírala zívnutí. "Jakmile začnou mluvit o Mussolinim, požádám vás, drahá Esperanzo, abyste mne laskavě a rychle odvezla někam jinam. Docela jedno kam."

"Slibuji vám, že to jméno nevypustím z úst, baronko," řekl don Francisco. "Nemám ani proč. Uvažoval jsem jenom o možnostech vylodění. Dalšího vylodění."

Po promenádě od hotelu Tour k Boutique Vachon, kam se v létě nepochopitelně a protifyzikálně vejde osmáct tisíc lidí, přicházejících v podvečer ze Sainte-Maxime a Le Levandou, přeběhla bílá kočka, zděšená vlastním stínem, a schoulila se pod opuštěný automobil. Pak si dodala odvahy a vydala se opatrně k moři, na velice módní Epi-plage,

hledat leklé ryby vyhozené příbojem. Na místě, odkud kdysi malovali Bonnard, Signac, Braque a Duffy, zůstal osiřelý amatérský stojan s plátnem, pokrytým několika ohavnými barevnými cákanci. A gangsteři se odstěhovali od prázdných vil a otevřených hotelů.

Bílé chleby baguettes ležely na policích pekařství. Závany horkého, zalykavého scirocca sbíraly papíry a odpadky, tančily s nimi a zaháněly je od moře, ke kalužím nafty. Faraón ještě jednou roznese tomaty a blanc-cassis s napoleonem a negroni.

"Tyhle krátké sukně jsou velmi pohodlné, vidíte, Esperanzo," vystřelila baronka. "Ve vašich létech jsem musela při chůzi předstírat, že jedu na kolečkách. Nohy se bohužel dostaly do módy až daleko později, má drahá."

Don Francisco se chápavě usmál. Baronka zahlédla, kam se dívá. Nemohla mu odpustit, že je ještě stále charmeur. Takové věci se nikdy neodpouští.

"A pokud jde o vylovení...", navázal nit nad nebezpečnou trhlinou rutinovaný kardinál-travič Faraón, "plukovníku, chtěl jste..."

"Ne - nechtěl jsem vůbec nic. Nic takového se nemůže stát. Vládá provedla opatření... Víte, vlády jsou víceméně povinny už v zájmu zachování nezbytného minima sebeúcty ustavičně provádět nějaká opatření."

"Trochu hloupé opatření, řekla bych," poznamenala baronka. "Kromě toho silně vulgaire. Ještě horší než vykácení těch nádherných pinií v La Foux a ty odporné miny v zálivu Saint-Tropez. To ovšem byli les boches. Jsme rozhodně radikálnější, nemyslíte, plukovníku?"

Don Francisco mlčky přikývl a znovu přehlédl hladinu, pokrytou olejovými skvrnami, až k obzoru. Teď, teď to muselo přijít. Cítil to nevyslovným a prastarým instinktem vlků a dětí. Teď.

Naděje z Massachussets postavila poněkud nejistě svou prázdnou sklenku na leštěnou desku sekretáře, nad čímž Faraón nesouhlasně povytáhl šedivá, kartáčům podobná obočí.

"Já na ty... na ty vesmírné potvory, co přistály v moři, stejně nevěřím," prohlásila rozhodným tónem, jako by očekávala vydatný odpor všech přítomných. "Marťani. Blbost. A ty exploze. Leda někde v Africe. Ale tady?" Don Francisco se neobrátil. Nechtěl promeškat jedinečný okamžik.

A za obzorem se zvedla obrovská vlna, větší než všechno, co si dovedl pod pojmem "mořské bomby", přepělujícím vládní rozkazy k okamžité evakuaci pobřeží, představit. Vlna bobtnala, kynula, svlékala se z nových a nových kůží pěny a vydala se k pobřeží.

Za chvíli, za minutu, za pár vteřin spláchne Bonne Auberge, Chateau de Madrid, Hotel de Paris i vycpané kolibříky a vějíř se směšnými podpisy. Letí, nic ji už nezadrží. Naděje z Massachussets.

Don Francisco se odvrátil od moře. Sklenka dalšího tomaty v rukách Faraóna zněla vysokými, rozechvělým tónem.

"Já myslím, že to je ohromný koktajl!" jásala Esperanza, šťastná, že už nemusí vypadat jako na kolečkách.

Don Francisco si rychle nalil z karafy třetího napoleona a jediným pohybem zápěstí jej vlil mezi úzké rty.

Vítězství a naplnění osudu dobrého krále Macbetha v provedení divadelního souboru Špitálu v Charentonu za vedení pana Sada roku 1808

Vzpomínám si, že herci často mluvili s čestným uznáním o tom, jak Shakespeare ve svých spisech. (ať už psal cokoli) nikdy neškrtl ani řádku. Na to jsem odpovídal: "Kéž by jich vyškrtl třeba tisíc." Oni mne považovali za pomlouváče. Neřikal bych o tom budoucnosti, kdyby nebylo jejich hlouposti, s jakou si vybrali k chvále právě tu vlastnost svého přítele, již nejvíce chyboval.

BEN JOHNSON:

STAVEBNÍ DŘÍVÍ ANEB OBJEVY, LONDÝN, 1630

Je obecně známo, že francouzský osvícenec Donatien Alphonse François markýz de Sade, nazývaný Baudelairovými a Swinburnovými deníky a soukromými poznámkami "božským markýzem", moudřejšími literárními vědci však "nositelem mravní zkázy", "profesorem zločinu", nebo jednodušeji "sviňákem", skončil svůj život v charentonském blázinci, kam byl umístěn roku 1801 Napoleonem a odkud jej památného léta 1814 vysvobodila teprve smrt. Snad si ani příliš nestýskal, máje značné zkušenosti z třináctiletého uvěznění v Bastile (tehdy pro změnu z milosti tučného Ludvíka XVI.). Na obou těchto neblahých místech těšila markýze literatura; v Bastile pouhých 600 svazků, jež mu i tak umožnily s horlivostí grafomana chrlit pobuřující a cynické romány, dialogy a filozofická pojednání, v charentonském blázinci však knihovna přiměřeně rozsáhlejší, nasvědčující moudrému pochopení doživotnosti rozsudku. Po vydání pohoršlivého románu "Zoloe a její dvě pomocnice", jehož podrobné a zjevně rozkošnické vyličení orgií, hlavních osob samo o sobě vadilo méně než jednoduché přesmyčky jmen tehdejších mocipánů, bylo o jeho osudu rozhodnuto. Tím spíše, že své povážlivé dílo poslal s ironickým věnováním prvnímu konzulovi, jenž, blízce mrtvici zhusta ohrožující krátkokrké choleriky, rázem v pochybných hrdinech poznal sebe i Josefinu.

Sade, jak je opět obecně známo, psal a s chovanci Charentonu na improvizované scéně uváděl vlastní lepší i horší dramata, jež se těšila vrtkavé přízni pařížské smetánky tak dlouho, než úzkostlivé úřady, obávající se skandálů, komedie pro veřejnost znepřístupnily. Jednou z. posledních, již přihlížela jen hrstka skutečných bláznů a poněkud větší počet politických provinilců, skrytých či skrývajících se za zdi ústavu, byla i tato hra barokně rozevlátého titulu. Jak se zdá, nejde o pouhý markýzův výmysl - proč, sezná se záhy a snadno. Snad se jednatelům poměrně zámožného Donatiena Alphonse Françoise podařilo v osudové době, kdy bohové žíznil po krvi a kdy byla šlechtická sídla i s knihovnami a knihovny i se vším obsahem skříní a polic k mání za fajfku, koupit autentický Shakespearův rukopis nebo alespoň jeho závěrečnou část, předcházející obecně známé a definitivní verzi "Macbetha". Snad markýz považoval její uvedení za obzvláště příznivé nadešlému času v nepochybně usilovné snaze vymanévrovat ubohého potomka starobylého rodu,



jehož rodokmen sahá Huguesem de Sade a překrásnou Laurou de Noves, opěvovanou Petrarkou, až do trecenta, ze zajetí neurozeného syna korsického lichváře, postiženého padoucníci a samovsazenou císařskou korunou. Jeho důvtip byl ovšem v tomto případě ubohoučký a sotva se vyrovnal důvtipu hlavní postavy jednoho z románů, jež zplodil: náčelníka cikánů Brigandose, představeného svobodné utopické obce. Zdá se, že markýz už zapomněl na svou "Justinu" i "Juliettu", v nichž daleko bystřeji chápe absolutní egoismus a ničivé pudy, cloumající přímo ukázkově maličkým Prvním konzulem. Což snad ten potřeboval omývat své ruce v nevinnosti? A kolik vzácné nevinnosti by bylo třeba, aby smyl všechnu krev synů Francie hnaných na jatka jeho poháněči v maršálských stejnokrojích?

Avšak dosti! Závěr hry, provozované panem de Sade v blázinci charentonském, poskytuje dosti námětů k zamyšlení. Nuž tedy - sem s ním.

(Tuto málo hlubokomyslnou úvahu a následujících několik stránek neznámého Shakespearova textu našel autor na zežloutlé stránce francouzských novin, vsunutých do ročníků "Harper's Magazín" v knihovně Náprstkova muzea právě mezi dvě stránky nadšeně slovené i dřevorytem popisující svícení první hasičské stříkačky v New Yorku roku 1821. Což, jak zřejmo, neposkytuje žádné časové ani jiné upřesnění původu. Autor nemá v úmyslu podejmout se tohoto pátrání sám a pod vlivem vrozené lenosti se spokojil jen s - patrně nevalným - překladem nahodilého nálezu. Nuže tedy - sem s ním! Nejprve však uvedení do hry.)

POD HRADEM DUNSINANEM

(Vystoupí s bubny a prapory Malcolm, starý Siward, Macduff a jejich vojsko s větvemi v rukou.)

(MALCOLM)

Jsme blízko dost. Zahodte clony z listí  
a ukažte, kdo jste! Vy, vzácný strýče,  
s mým bratrancem, svým urozeným synem,  
vedete první sled. Macduff a my  
bereme na sebe, co jinak zbývá  
dle plánu vykonat.

(STARÝ SIWARD)

Bud'te tu zdraví!  
Když tyranovy šiky stihnem v poli,  
koho my neskolíme, nás ať skolí!

(MALCOM)

Zadujte do polnic, ať břešknou pláni  
ty krve heroldky a umírání!  
(Odejdou za zvuku trub)

JINDE POD HRADEM

(Bitevní vřava. - Vystoupí MACBETH)

(MACBETH)

Mají mne u kůlu. Prchnout mi nelze.  
Jak medvěd musím držet. Kdo je ten,  
kdo nezrodil se z ženy? Z pranikoho  
než z něho nejde strach.  
(Vystoupí MLADÝ SIWARD.)

(MLADÝ SIWARD)

Kdo jsi?

(MACBETH)

Až se to dovíš, polekáš se.

(MLADÝ SIWARD)

Kdež! Ani kdybys jméno sršatější  
měl nade všechna v peklích.

(MACBETH)

Macbeth jsem.

(MLADÝ SIWARD)

Sám ďábel by se chlubit nemohl jménem mně odpornějším.

(MACBETH)

Ani strašlivějším!

(MLADÝ SIWARD)

Lžeš, hnusný tyrane! Zde tímto mečem tě usvědčím,  
že lžeš.

(Bojují. - MACBETH zabije MLADÉHO SIWARDA.)

(MACBETH)

Jsi z ženy zrozen.

Mně k smíchu jen, dost málo strašná není  
zbraň, kterou třímá, kdo se zrodil z ženy.

(Překlad E. A. Saudka, použitý na různých místech i nadále.)

(Až k tomuto místu Je charentonská verze, uvedená na scénu markýzem de Sade, shodná s všeobecně známým textem, v němž, jak si čtenář zajisté pamatuje, čeká Macbetha další soupeř Macduff, jenž má s monarchou jakési soukromé účty. Dobrotivý král mu totiž vy-mordoval rodinu. Při závěrečném souboji demoralizuje Macduff svého soupeře prohlášením, že není zrozen z živé ženy, nýbrž vyříznut z lůna mrtvé matky. Tato rodinná pikanterie vyvede pověřivého Macbetha z míry tak dalece, že si nechá Macduffem useknout hlavu a umožní tak slavnostní finále, ozdobené vyhlášením Malcolma za skotského krále a davovým skandováním "Jsme volni!"

Považujeme-li však charentonskou verzi za původní, pak je ovšem poněkud za vlasy přitažená historka o Macduffově zrození dodatečnou barokní falzifikací, Jakýmsi apokryfem, sepsaným později buď samotným Shakespearem, nebo snad vydavatelem a prvním redaktorem Shakespeareových spisů Johnem Henningem. Henning ve spolupráci s dalším Shakespeareovým kolegou Henry Condellem připravili roku 1623 k tisku "Komedie, historie a tragédie pana Williama Shakespeara, uveřejněné podle věrných původních spisů", ozdobené na titulu zpitvořenou podobiznou Labutě avonské. Ať tak či onak, dnes uváděné znění se věrně přidržuje starobylé Holinshedovy skotské kroniky, uvádějící i poněkud znehucující podrobnost o Macduffově zrození. Není však vyloučeno že Shakespeare v původním kusu, jakémsi "Urmacbethu", čerpal z pramenů starších, původnějších, avšak pro tehdejší dobu stěží srozumitelných, snad ze ztraceného rukopisu skotského humanisty Hektora Boece (1465-1536), jenž byl pro Raphaela Holinsheda předlohou.

Pokračujeme však charentonskou verzí. - Pozn. aut.)

(MACDUFF)

Odtud Jde ryk. Tyrane, ukaž se mi!  
Padneš-li nezasažen mnou, mé ženy,  
mých dětí duchové mi neodpustí.  
Ty připrav se, člověče bez člověka.  
Já vraha naleznu. A na tebe boj čeká.  
Sklop hledí, vytas meč,  
nic víc si nežádám.

(BYTOST)

Slyším - a - učiním. Však - cíl - mi - ukaž.

(MACDUFF)

Thénové skvělou osvědčují chrabrost,  
a boje lítice oblila Dunsinan.  
Brzy ti uikáži, ty sluho s mrtvým okem,  
kdo tvému železu rozhodným bude sokem.  
Tam, tam!  
Stůj, pekelníku!  
(Vrátí se MACBETH - kolem vřava.)

(MACBETH)

Namáháš se nadarmo.  
Spíš zraníš neporazitelný vzduch,  
než na mně mečem dosekáš se krve.  
Kruš lebky zranitelné! Moje žití  
je okouzleno. Nikomu se nevzdá,  
kdo z ženy zrozen.

(MACDUFF)

Zoufej nad svým kouzlem!  
Necht' anděl, jemuž sloužívals, ti řekne,  
že tento rytíř matky nepoznal.  
Je robot.

(MACBETH)

Robot? Co znamená ten žvást?  
Snad robí boty? Nebo róby nosí?  
Či z plenek robíte se dosud nevyklubal  
a moč si vpouští přímo do nohavic?  
Jen nikdo nevěř kejklům oněch ďáblů,  
co dvojsmysly si s námi zahrávají.  
Já nevěřím.

(MACDUFF)

Robot, toť android, toť stroj,  
má svaly z ocele a lebku z plátu kovu,  
mozek je diamant a paže střelou luku.  
Tak vzdej se, sketo,  
a světu na podív a obdiv žij!  
Co vzácnou obludu si dáme na tyč  
tvůj kontrfekt a pod něj napíšem:  
"Zde k vidění je tyran."

(BYTOST)

Okamžik - prosím - Já...

(MACDUFF)

Ted zmlkni, robote, neb znějí hlasy mužů,  
jimž hárá v bedrech síla plození,  
ne kolečka a páky, drátů smotky.  
A přísámbůh, že hodinu či dvě  
si půjčit od noci je lépe,  
nežli bez repliky mlčet, tupě stát.  
Ať tedy, Macbeth, Glamis, Kawdor, král,  
jenž nečistě si o svůj život hrál,  
zví:  
robot je bytost z hvězd,  
jež před horami časů k nám se snesla  
či přinesl ji kdos. Nám nepodobný,  
rozumí se. Lepší. Ten, jenž v trhlínu  
už proměnil tvůj štít,

(BYTOST)

Však přece - okamžik - já...

(MACDUFF)

Rychle mluv! Co blábolíš? Proč nevrháš se v seč?

(BYTOST)

Birnamský les - a vlhkost - zkrat,  
mé - údy - slábnou. Krátké - spojení...

(MACBETH)

Já sám ti, stvůro, bytí zkrátím!  
Birnamský les ač ztekl Dunsinan,  
ač ty tu stojíš, z ženy nezrozen,  
já zkouším poslední. Bitevní štít  
já vrhám před sebe a k zlosti zlost,  
a proklet buď, kdo první zvolá:  
"Dost!"

(Vrhá se na BYTOST, již po krátkém a nanicovatém boji  
rozpoltí lebku.)

Spi sladce robote!  
Teď blízký čas,  
kdy platně vyjeví nám smutek celý,  
zda uspěli jsme nebo neuspěli.  
Myšlení maluje nám, co nás těší:  
rána je rozhodčí, jež bitvu řeší.  
Ty, Macduffe, se kryj!

(MACDUFF)  
Milost králi!

(MACBETH)  
Hleďme, ty srdce zaječí!  
Jakápak reveň, jaké projímadlo  
tě tolik prohání?

(MACDUFF)  
Ty se mýlíš.  
Já neznám strachu chuť  
a raději bych pekla ochutnal,  
než u tvých dveří žebrat.  
Však za toho zde prosím.

(MACBETH)  
Za nestvůru, co boty robí,  
a róby nosí, robě, robota?

(MACDUFF)  
Já nemám slov. Však v něm je  
budoucnost. Ty dráty, svítky,  
divné, krouceniny ji mohou odhalit.

(MACBETH)  
Tři čárymůry z pláně u Forresu  
to svedou lip. Tak dál!

(MACDUFF)  
V něm skryta možnost létat jako ptáci...

(MACBETH)  
A tupost tvoje hlahol přehluší.  
Což připustím, by z bezmračného nebe  
balvany dštily na můj Dunsinan?  
Ostatně na to ďábel pamatoval,  
jenž obilí dá poléhat i hvozdům  
a palácům se řítit k základům.  
Jak jen to bylo?  
Z hada močidláka mastné  
útroby a prst tam vrazte,  
oko z mloka, z žáby prst,  
z čuby jazyk, z krysy srst,  
zmijí dvojklan, ze slepýše,  
žahadlo a křídlo sýce...  
To všechno svařit stačí - už se letí  
a s větrem o závod. I když jen na koštěti.  
Chceš mluvit dál?

(MACDUFF)  
Kuplířkám přísah nevěříš,  
však tomu věř, kawdore, králi:  
ten robot skrývá věci zázračné,  
jež umožnily by ti pohnout světem,  
meče i pluhy vyrábět a šat, vše řekou,



ba mořem, veletokem, jak živel, jako běs,  
utišit bídu chatrčí a hrady zlatem plnit.

(MACBETH)

Tvé šílenství se šplhá výš než Dunsinan.  
Chátře dát meče, pluhy, šat? A jako veletok?  
Říkám, žeš blázen. Nebo kdo je bláznem spíš,  
ne-li ten, kdo blázní?  
A teď se dívej!

(MACBETH rozdupává BYTOST na kousky.)

Zbyl jenom šrot. Já řekl šrot? Co je to šrot?  
V tom je ta otázka - jen čas mít na odpověď.  
Vytas meč, Macduffe!

(MACBETH zabije celkem bez valných obtíží MACDUFFA)

Já ti dám robota!  
Hle, bitva končí.  
Malcolmův voj se valem dává k nám.  
Den už je skoro náš a málo práce  
nám zbývá s břichopasy. Setone!

(Vstupuje SETON)

Vyšli víc jezdců, pročesejte kraj!  
A skončete to všechno dřív,  
než půlnoční hluš bezedného tichá  
zaplaví Dunsinan.  
Hej, Lady Macbeth!

(Vstupuje LADYMACBETH).

Já v boji slyšel jsem, žeš otrávená.

(LADYMACBETH)

Ty slyšels? Nuže ano, byla jsem,  
že dobu takovou už bitva trvá,  
že Macbeth můj se s hejnem kobylníků  
děl nežli králi vhodno potýká.  
Však konec teď.  
Co to tu probůh leží?

(MACBETH)

Šrot. Robot. Člověk nečlověk. Ba nic.

(LADYMACBETH)

Šrot? Robot? Či třetikořene ti namíchali?

(MACBETH)

Už je to pryč. Dost slov.  
Teď díky pojdme vzdát  
vojsku, jež chystá se nám holdovat.

(Hluk vojska, skandujícího MACBETHOVO jméno.  
Vstupuje SETON).

(SETON)

Ať čtyři kapitáni  
Macbetha doprovází, ctného krále,  
jenž nejvyšší královsky si povede  
v anglickém trůnu: a necht' cestou hudba  
a všechna válečná pompa

hlaholně promlouvá.  
Zdvihněte korouhve! A v pochod dále  
Na Londýn táhne Macbeth, dobrý král!

(Odejdou všichni, s výjimkou rozbitého ROBOTA, mrtvého MACDUFFA, neméně mrtvého MLADÉHO SIWARDA atd. atd. Vojenský pochod, střelba z děl).

#### KONEC

- Čtenář si jistě povšiml, že závěrečná Setonova řeč je mírně obměněným projevem, Fortinbrase nad mrtvolou Hamletovou. Vzhledem k tomu, že drama Hamlet vzniklo podle takřka shodného, avšak ne zcela doloženého tvrzení literárních historiků roku 1599 a Macbeth kolem roku 1606, objevujeme další otazník, na něj je ovšem Shakespearovo dílo i bez něho dost a dost bohaté. (Pozn. aut.)

#### Prouklovi kočkeni

Je jisté, že všechno lidstvo nosí nebo nosilo masku;  
Tento záhadný doplněk bez jakéhokoli účelu  
je rozšířenější než páka, luk, harpuna nebo pluh;  
Celé národy neznaly nejjednodušší a nejdrahocennější  
nástroje;  
Znaly masku.

#### ROGER CAILLOIS: ZOBECNĚNÁ ESTETIKA

"Kozí mléko, ano, ano, kozí mléko," říkal profesor Patrovský a říkal to hlasem stejně pozorně laděným a nosným, jako by mluvil o pravdě, spravedlnosti, svobodě, lásce nebo jiné všeobecně uznávané entitě. Jinak snad ani mluvit nedovedl, což bylo (mimo jiné) příčinou obdivuhodně rychlého akademického vzestupu a zdrojem četných poct. "Pamatuji se na kozí mléko. Dobře se pamatuji. Byl jsem kdysi slabý na plíce -" usmál se, jako by to byl zjevný žert, a hajný se povinně usmál rovněž, "- ovšem dávno. Velmi dávno. Dnes už to zní zcela neuvěřitelně." Hajný se tentokrát neusmál. Pomyslel si, že pan profesor stále vypadá nejen na akutní potřebu koziho mléka, ale i něčeho silnějšího, například psiho nebo jezevčího sádla, nechal si však své úvahy pro sebe.

Patrovský se labužnický napil z hořčičné sklenice husté, nažloutlé a namodralé tekutiny, kterou si upřímně hnusil. Zatvářil se stejně spokojeně, ba orgiasticky, jako na všech kongresových banketech, jež ho až dosud donutily pít whisky, pivo, víno, akvavit, vodku, ba dokonce i kumys. Jistě by nezměnil ukázněný výraz ani při konzumu pombe, kvašeného nápoje z hlíz předem rozžvýkaných Indiánkami, pokud by se náhodou nějaký sjezd konal ve střední Brazílii. A u Eskymáků by rozkošnický popíjel rybí tuk. Úspěšná věda vyžaduje především sebekázeň.

"Skvělé," prohlásil obdivně. "Ta chuť... Musím říci..."

"Ano, prosím," zapojil se do hovoru potěšený hajný. "Prouklovy kozy jsou proslulé široko daleko, prosím. Jak jste sám správně říkal, zejména nemocní z celého okolí... Dojí skoro jako krávy, hehe."

Profesor nenápadně odstavil sklenku s mlékem, páchnoucí faunem, na kolébavý stůl, vnesený před chalupu, skrčenou ke kamenité stráni nad údolím, postříkaným tu a tam domky roztažené vesnice. Nad chalupou už byly jenom lesy a ještě výše nad nimi, odrážejíce se od perleťové oblohy jak kulisy stínového divadla, holé stráně s chomáčky kleče. Necítil se tu obzvláště dobře. Okolí bylo pro jeho vkus jaksi nedostatečně zařazené a nejasně utříděné a lidé, s nimiž se tu musel stýkat, se značně lišili od známého typu, s nímž si až dosud vždy skvěle a k plné spokojenosti poradil.

"A kde jsou ony výborné kozičky?" tápal se roztomile. "Nevidím je."

Pastvina s několika trsy bodláku a mnoha kameny, obklopující chalupu, byla skutečně prázdná a pustá, nepočítáme-li rozbitý trakař, rezavé obruče a několik nachýlených kůlů, spojených zauzlovanou šňůrou na prádlo.

"V chlívků je jim nejlepších" prohlásil Proukl rezavým hlasem, který se z něj dral jaksi s obtížemi a pomalu jako bubliny plynu polotuhým magmatem. "Tady by je to mohlo vofouknout," dodal.

Místní mistr vysoké kozi doživosti Proukl nepůsobil příliš vzhledně, ba působil spíše zcela nevzhledně a ke všemu tupě. K téměř sedmi křížkům, jež mu na intelektu příliš nepřidaly, přistupovala i vrozená mírná méněcennost, zjevná na první pohled do obličeje, podobajícího se tváři starého skřítka, který se už starým narodil a nijak nevyspěl. Proukl by patrně stěží obstál v lidské společnosti, nebýt obvodního lékaře, považujícího se za ztracenou existenci, jemuž nebylo dopřáno věnovat se vytoužené psychiatrii a provádějícího ji jako vášnivou zálibu k obvyklému ošetřování chřipek, zlomenin a následků nemírností všeho druhu. Díky němu dostával Proukl léky s exotickými názvy, o jejichž ceně neměl ani ponětí a které užíval zcela automaticky, jaksi řeholně, čímž se udržoval těsně pod rozmazanou hranicí, zavdávající příčinu k úvahám o umístění do léčebného ústavu.

"A kozy nesmějí být nikdy vofouknuté," řekl ještě po chvíli takřka výhrudně.

Hajný se na profesora Patrovského významně pousmál a zvedl se z rozviklané lavičky. Profesor položil na stůl bankovku, která se mu zdála být přiměřenou odměnou za rozkoš proslulého koziho sekretu a hodil si nedbalým pohybem na rameno kulovnici. Nebyla nijak těžká Mannlicher-Schönauer 6,5/57 je zbraní spíše pro sváteční střelce -, přesto však po celou cestu od hájovny, kde opustil služební automobil i šoféra Akademie, uvažoval o proslulém zvyku nosit sahibům na safari zbraň a podsunout ji do napražené dlaně až těsně před výstřelem. Hajný se k ničemu

podobnému neměl a Patrovský se pro jistotu neodvážil zavést na toto téma řeč.

Po chvíli strmého stoupání dorazili na mýtinku ve smrkovém stojáku, porostlou borůvčím a skupinami malinových keřů.

"Vy zůstanete tady, pane profesore," řekl hajný. "Asi tak za hodinu by vám mělo zrovna pod posed přijít smůl. Vezměte si kukátko," podával mu odřený triedr na masném řemínku, který Patrovský, potlačuje štítivost, přijal, "a pořádně si ten kus prohlédněte. Žádný spěch. Obvykle tu bere pašu kapitální šesterák, takovej, s prominutím, hajzl. Tak ho spalte, jak vystrčí palici. Nejlíp na komoru nebo na krk - ale to už jsem vám říkal. Já půjdu na druhý štand tam dolů," ukázal na dolní konec paseky. "Bude se vám pohodlně sedět. Ten posed byl stavěnej pro knížete Schwarzenberka, a ten si na komód život moc potrpěl."

Rozešli se. Hajný zůstal sám s temnými obavami, že ten chlap nakonec poflákne nějakou bábu, pokud ji včas nezazené (proto si vybral dolní posed, bližší vesnici, odkud by se mohla nebezpečná bába přiblížit), shodí jeho nejlepší flintu z posedu a rozbije puškohled nebo, což by bylo konečně to nejmenší střílení na měkko nějakou srnu nebo srnče. Jen když to nebude, chraň bože, bába nebo dokonce kluk s holkou, I to se už stalo. A ne jednou.

Profesor Patrovský se pohodlně uvelebil na posedu knížete Schwarzenberka a shledal, že by si s tím pánem asi velmi dobře rozuměl. V ohrádce na mřížích nožkách bylo ze solidní kulatiny postaveno křeslo, navzdory své tvrdosti pohodlné jako lenoška. Nebo alespoň skoro tak. Pušku vložil do vidlice, zřejmě k tomu účelu určené, a věnoval se povzbuzujícím myšlenkám na břemeno, jež si dobrovolně uložil v zájmu vědy. Profesor Patrovský byl totiž proslulý představitel etnografické vědy s filiacemi k archeologii, což mu umožnilo zbrusu nové a skvělé interpretace významu totemismu u nejstaršího lidstva, jehož smysl konečně osvětlil v břitké a úspěšné diskusi s pošetilými názory J. Longa, J. F. Mac Lennana, Jamese G. Fraziera a řady dalších dávno mrtvých autorů, ba dokonce i s několika méně významnými, zřejmě bloudícími a tudíž vážného odporu neschopnými autory současnými. Odvažoval se - ovšem obrazně - sestupovat až ke kořenům existence jednotlivých národů, což každý z těchto národů přijímal s nadšením, povděkem a s důkazy uznání. Obzvláštní proslulost si získal definitivním objasněním skutečné kulturní podstaty, některých podivuhodných kreseb ve francouzských jeskyních, např. v Trois Frères nebo Teyjatu, jejichž totemický význam byl vzhledem k maskování tanečníků jelení koží s parohy a koňským ohonem nebo kompletní kamzíci maskou nesporný, ačkoli byly leckdy vykládány naivně a z vědeckého hlediska antihistoricky a zcestně. Profesor Patrovský přímo fyzicky cítil, jak osvěží a obohatí svá pojednání, vsune-li napůl žertem, napůl vážně do brilantního popisu obřadů před lovem nebo po lovu vlastní psychologické zkušenosti z této oblasti. Jistě, je to tak trochu luxus a zbytečnost, ale právě přesvědčivá subjektivní argumentace působí, jak dobře věděl, svrchovaně pronikavě. Byl příliš opatrný, než aby si podobné zážitky od počátku do konce vymýšlel. A hlava srnce s rohy (nebo jak se tomu říká), umístěná v pracovních jaksí v zastoupení celé rozsáhlé sbírky, bude působivým dokladem. Jen už aby to pitomé zvíře přišlo!

Pitomé zvíře na sebe nedalo dlouho čekat. V stříbřitém světle podvečera, uklidňujícím syté barvy a sjednocujícím je v jedinečnou harmonii, upozoroval profesor Patrovský v trávě nedaleko od posedu pohyb. Hajný, vzdálený odtud několik set metrů, jej viděl už dávno, bez triedru však nebyl schopen určit, o co jde. Poněkud ho uklidňovalo, že by bába s chrastím těžko zmizela v sotva metrové trávě a milenci by pravděpodobně tak plynule a rychle neměnili místo. Konečně zahlédl i dva parůžky. Zdály se mu sice divně tvarované, ale takové maličkosti vzal čert. Jen aby už ten zatracený masňák stílel! V každém případě srnce alespoň zradí a natlačí k dolnímu posedu. Tam si s ním už hajný poradí a prohlásí ho ovšem za trofej pana profesora, kterou sám minul, ale naštěstí po první ráně zhasla ještě na pasece. Nebylo by to poprvé a dá bůh, že ani naposledy. V těchto případech bývá spropitné za pochopení a mlčenlivost obzvláště velkorysá.

Za těchto úvah hajného prohlížel už profesor Patrovský k zániku odsouzeného tvora triedrem. Moc toho neviděl, ale jakési výrůstky přece, huňatý ohon a nízký trup na čtyřech nohách, což dohromady; docela dobře odpovídalo jeho představám o srnci nebo snad o jelenu, které si navzájem pletl, neboť mu pro tuto mimořádnou příležitost byla prominuta jak myslivecká zkouška, tak honební lístek a ostatní formality, dosažitelné jen znalostmi, jež připisoval toliko výstředním skautům nebo hrdinům mayovek.

Profesor odložil triedr a opatrně zamířil. Trvalo delší chvíli, než se mu podařilo kývavými pohyby kulovnice nalézt v puškohledu vytoužené srnce. Ten naštěstí zřejmě nespíchal. Klidně se popásal na obzvláště šťavnatých a podle jakéhosi tajemného klíče vybíraných výhoncích borůvčí. Patrovský se upřímně snažil odhadnout, kde by asi mohla mít ta potvora komoru nebo krk, ale pak upustil od malicherného puntičkářství, ustálil černý kříž dalekohledu někde uprostřed nejasné šedočerné. skvrny, zamhouřil oči, stiskl spoušť a zařval, neboť mu obruba okuláru při zpětném nárazu, na který, absolutně nebyl připraven, rozsekla obočí.

Hajný zaslechl ránu i výkřik (který si správně vyložil) a odjistil stářím patinovanou mauserovku, aby zasáhl a konečně směl dojít úlevy v hospodě u mariáše. Zásahu však nebylo třeba. Pod profesorovým posedem se v trávě cosi chvíli zmítalo a pak znehybnělo. Hajný si po starém osvědčeném zvyku zapálil cigaretu, aby složený kus v klidu a pokoji zhasl a nemusel být dohledáván kdoví kde, jenže pan profesor tento užitečný obyčej neznal a hrnul se z posedu. Hajnému nezbylo než učinit totéž. Po cestě ulomil smrkovou větévku na zálomek, jak se podle regulí příslušníků cechu svatého Huberta sluší, i když jde o neumětelé, nazývající světla "očima", barvu "krví", deku "kůží" atakdale atakdale. "Položil zálomek na dýnko klobouku a přešel paseku až k nástřelu, kde profesor s dlaní na pravém oku čekal.

"Lovu a lesu zdar," pronesl hajný vysmoleným hlasem a sklonil se ke kusu. Klobouk upustil a chytil se za hlavu. "Kristeježíši, co jste to provedl!" zahorekoval hlasem velikým.

"To není srnec nebo jelen?" zajímal se pan profesor, statečně otíraje kapesníkem čůrek krve stékající po tváři.

"Ne!" zavyl hajný. "To není jelen ani srnec! To je... to je... ježíšmarjá, takový zvíře snad ani na světě není..."

"Ono to kvákalo...", řekl žalobně profesor. „Kvákalo to jako husa nebo jako žába," dodal přísně, jako by činil hajného osobně zodpovědným.

Tvora zřejmě zrodil horečnatý sen. Tělo se poněkud podobalo tělu velké kočky, alespoň předními běhy a trupem, ale zadní běhy byly zato podivně zformovány a dost nápadně a úděsně se podobaly lidským. Naštěstí nebylo pochyby, že o člověka v žádném případě nejde: plochý, sovi obličej, ozdobený vysoko posazenými slechy, byl zarostlý dlouhou šedivou srstí, na bocích a zadních bžích obarvenou černými pruhy, vytvářejícími podivný ornament, poněkud podobný dekoru dalšího neuvěřitelného zvířete, okapi. Nejfantastičtější ovšem bylo to, co profesor Patrovský považoval za rohy - a - abychom učinili spravedlnosti zadost - hajný neméně chybně za parůžky. Kvákavý tvor nesl na hlavě jakési polotuhé, sytě rudé masité výrůstky, silné takřka jako lidská ruka a poněkud rozečkané. Jeden z nich se dostal pod hlavu zvířete, jehož vyboulené sovi oči se ještě skelně leskly, a přehnul se v půli jako gumová hadice.

"Tudle uteklo z cirkusu, Jinač to není možný," usoudil plačtivě hajný. "Dovedete si představit moji ostudu, že jsme v revíru složili klokana nebo co?"

"To není klokán," pravil s určitostí a převahou vzdělance profesor Patrovský, vzpomínaje na jakýsi příjemný kongres v Sydney a díky němu na australskou vlajku. "Docela jistě ne."

Hajný se pomalu zotavoval ze šoku a prohlížel skolený kus.

"Vidíte tu barvu?" zašeptal, jako by někdo mohl na pasci poslouchat. "Vidíte to taky, nebo jsem se dočista zmagořil?"

Patrovský pochopil, že je řeč o krvi. Výstřel byl v husté srsti sotva znatelný a nekrvácel, ale poloplášťová střela s měděným krytem (správně česky há-mantl) v těle zvířete vykvetla nepravidelnými plátky kovu a místem výstřelu prolétla už jako menší dělostřelecký, granát, drtící kosti a trhající cévy. Pod tělem kvákavého tvora se rozšiřovala namodralá louže vazké kapaliny, rychle osychala na stéblech trávy a měnila se ve světlešedý prášek, rozfoukávaný větrem. S krví měla společného málo, nebo vůbec nic, alespoň na pohled.

Profesor neodpověděl. Klíčilo v něm strašlivé tušení, daleko hroznější než to, které hajnému kalilo představu bohatého tuzéru. Ty výrůstky na hlavě, ta kresba, kterou právě on, ano, právě on tak bystře porovnal s "rentgenovými" skalními malbami australských bushmanů a prokázal tím snahu tvůrců naznačit (anatomicky ovšem nesprávným) zachycením kostry, že i pod zvířecí maskou jde o člověka... Ty bezmála lidské zadní končetiny a černý žíněný ocas, o nějž opřel své obecně oceněné pojednání předpokládající velice časnou domestikaci koně, Jenž posloužil tímto expresivním doplňkem kouzelnické masky...

Nebylo zkrátka pochyby, že neuvěřitelnou a škodolibou ironií osudu zastřelil "tančícího kouzelníka, maskovaného jelení kůži a koňským ohonem", jak byla tato figura z jeskyně Trois Frères ve světové literatuře, především právě díky profesor Patrovskému, nazývána.

Šedé, sotva metr vysoké a na neštěstí zcela nepochybně zvíře tu před ním leželo jako němá obžaloba, ztrácelo poslední krůpěje modré krve a i posmrtně hrozilo obrovským skandálem, zakončeným neuvěřitelnou vědeckou ostudou. Skandálem srovnatelným jenom s proslulými uměle vyrobenými zkamenělinami würzburgského vědce Beringera, dokazujícími božskou tvořivou sílu, schopnou vrývat do kamenů i tvary nebeských těles, ba i jakési písmo...

Cítil, jak se zpotil po celém těle a jak v chladném večerním větříčku jektá zuby.

Hajný vyňal z kapsy kousek špagátu a se zřejmým odporem svazoval měkké a jaksi houbovitě běhy kvákavého kouzelníka.

"Odnesu to k Prouklovi a přijedu pro to za chvíli s koněm," řekl se zdůrazněným středním rodem. "Musím to hlásit."

"Samozřejmě," přikývl profesor. "Chápu."

Hajný si nadhodil šedé stvoření na rameno, když dříve štitivě zdvihl límec hubertusu, aby se co možná nejméně dotýkal té ohavy. Byla zřejmě těžká. Pomalu, krok za krokem, sestupoval pěšinou ze stráně. Profesor ho následoval.

Na suchopáru kolem Prouklovy chalupy bylo pusto a prázdno. Kozy přebornice se dosud neobjevily a Proukl kamsi zmizel Hajný hodil břemeno do kopřiv u shnilého a napůl povaleného plotu.

"Počkejte tu na mne, pane profesore. Vráť se tak za hodinu nebo za půl druhý," oznámil zamračeně, s pohledem upřeným k zemi. Jeho reflexní zdvořilost se po šoku z větší části vytratila.

Patrovský znovu přikývl a usedl na rozviklanou lavičku, vlastně na pouhé prkno podepírané čtyřmi kůly. Nedopitá sklenice tu ještě stála. Zatímco lovili pravěkého kouzelníka z doby kamenné, utopilo se v ní několik much. Teprve v tomto bledě stříbrném světle bylo zřetelně vidět modravou barvu mléka. Jako by v něm byla rozpuštěna šmolka. Snad i to patřilo ke znamenitostem Prouklových koz.

V tomto okamžiku vylezl Proukl z nízkých dveří koziho chlívka a podezíravě se na profesora zahleděl. Veden neomylným instinktem a ovšem i dokonalou znalostí svého značně přehledného majetku vzápětí objevil mršinu kvákavého tvora, schoulenou v kopřivách. Po nezbytném úvodním bublání, signalizujícím blížící se slova, řekl:

"Vona teda ta mrcha utekla. Vona porazila šprlení. Já se na to..." následoval nespisovný, ač hojně užívaný výraz, jehož vytečkováním se hrdě hlásíme k cudnější kategorii literatury. "Vy... vy to znáte?" ustrnul Patrovský.

"Japabyné! Japa bych neznal ty mrchy, co mi furt plašej kozy. A voni se pak nepasou a nepasou," prohlásil chmurně. "Já už se těch kočkenů něco namlátil a furt je jich jako myši..."

"Kočkenů?"

"Japa jim mám říkat? Kočkeni sou to. Napůl kočka a napůl jelen. Taký jim někdy říkám kvákoši. Voni kvákaj, mrchy."

Patrovský přikývl. Tohle věděl také.

"A odkud je znáte, pane... pane Proukle?" (Pamatovat si jména je rovněž, jak věděl i Napoleon, jeden z obecných předpokladů úspěchu.) Proukl se zatvářil lišácky, což vzhledem k jeho fyziognomii nebylo bez problémů.

"Jó, to není tak jednoduchý. Já na ně mám takovej živěj vobraz," prohlásil hrdě. "Specialitu pro kozy. Ale ty mrchy kočkenský mi je furt plašej a voni se pak nepasou a nemaj takový mlíko, jaký by dokázaly. Bez kočkenů," dodal zbytečně.

Profesor Patrovský, jinak dosti proslulý kombinačními a fabulačními schopnostmi, si nedovedl představit živý obraz



na kočky pro kozy a vyjádřil se v tomto smyslu. Proukl chvíli uvažoval, ale pak vlastnická pýcha zvítězila nad opatrností. Popošel ke kozímu chlívku, otevřel dvířka, sbitá z bedýnek od margarínu a jiného nahodilého materiálu, a kývl na Patrovského. Profesor v pochopitelných rozpacích přistoupil a dokonce se po chvíli v předklonu vsoukal dovnitř.

Chlívek byl prázdný, lépe řečeno prostý koz. Jinak se tu povalovaly kusy rozbitého nářadí, přelomené hrábě a kus rezavého řetězu. Vládl tu morový smrad. O zadní stěnu chlívku byla opřena jakási primitivní mříž, na jejíž výrobu byla zřejmě obětována část plotu před Prouklovou chalupou. Rýsovala se jako tučná a nepravidelná pavučina na pozadí zářivého jiného světa, který se tu, v kůlně debilního Proukla, otevíral.

Profesor odstrčil stařika, prolétl dvířky, nedbaje bolestivého úderu do lebky, takřka úplně zbavené přirozené ochrany vlasů, a oběhl chlívek. Nic tam nebylo, jen obvyklé trsy, kopřiv, pár rezavých plechovek a střepy nedefinovatelného původu.

Opět se protáhl do páchnoucí haluzničky. Živý obraz, specialita pro Prouklovy kozy, nezmizel. Trval. Nabízel výhled na nekonečnou rovinu, zalitou sluncem a porostlou hustou trávou zvláštní, namodralé barvy. Obzor byl znejasněn mlžným oparem, který tu a tam prorážely siluety pahorků, na nichž se tyčily obrovské stromy fantastických tvarů. Opodál, přivázaný nesčíslněkrát navazovaným provazem ke kolíku, zaraženému do modré trávy, se rezignovaně pásly dvě tlusté kozy.

Patrovský si rozepjal mysliveckou halenu, kterou si pro tento významný den pořídil, tak chvatně, až jeden z rohových knoflíků odlétl do mokré slámy. Měl pocit, že se udusí.

"Vidíte ty mrchy bídný, mizerný?" zaječel za jeho zády Proukl, pro něhož zřejmě pohled do modrého světa už dávno zcela zevšedněl. "Zasej mi tu budou otravovat kozy! Huš! Huš!" povykoval a gestikuloval, jako by odháněl nevídané vrabce od hejna slepic.

V trávě (byla-li to tráva) se k pasoucím kozám blížilo několik exemplářů stvoření, jehož vzorek ležel bez života nedaleko odtud. Pružné masité výrůstky na hlavách se jim natřásaly a soví oči zvědavě sledovaly nového obyvatele jiného světa v zelené kacabajce a se železnou holí přes rameno. Nezdálo se, že by je Proukl svými akcemi nějak zvlášť vyděsil.

"Voni sou krotký!" hořekoval chovatel. "Voni se nic neboje! To zase jeden prolez pod šprlením a utekl. Ale já tomu udělám konec, mordyjé!" vyhrožoval.

Tanečníci z Trois Frères byli sami o sobě dost velkou ranou, uštědřenou základům pyšné budovy vědecké paleoetnografie, ale ani na nich nebylo dost. Bystrý zrak profesora Patrovského zahlédl v trávě zavinění a jakési hopsání, které se přibližovalo. Zdrojem dalšího rušení proslulých koz se ukázala být podivná zvířata s hlavami kamzíků, zarostlá hustou hřívou, v níž mizely přední končetiny (pokud ovšem vůbec existovaly), a s klokaníma svalnatýma nohama, na nichž tvorové, trochu podobní pohádkovým skřítkům, zdatně poskakovali. Občas se jeden z nich vymrštil do neuvěřitelné výše, aby z této výhodné perspektivy prozkoumal okolí. Vzájemně se dorozumívali ostrými hvizdy jako svišťové.

"Zatracený hopsáci," mmlal Proukl. "Ty tu ještě chyběli. Ale voni aspoň neplašej kozy."

Profesor Patrovský rozepjal další knoflík. Nebyl by hoden slout renomovaným znalcem, aby na první pohled nepoznal "lidské postavy, tanečníků v kamzících maskách" z jeskyně Teyjatu, jeden ze skvělých dokladů svrchně paleolitického totemismu pravěkých lovců.

"Kočky, hopsáci...", řekl přeskakujícím hlasem. "Je tady... těch tvorů ještě víc?"

"Ale jo, to vědí, že jo," připustil žoviálně Proukl. "Jenže kočky a hopsáci nejčastěji. Těch sou úplně mraky. A někdy tu lítaj taky, puklice."

Patrovský se na něho tázavě podíval.

"No, puklice. Takový ajroplány, ale vypadaj jako puklice a blejskaj se. Dycky račí zaženu kozy domů. Čert ví, kdo v nich dřepí."

Profesorovi blesklo hlavou, zda si Proukl uvědomuje celý dosah slova "domů", použitého v tomto smyslu. Z jednoho světa do druhého. Snad dokonce z jednoho vesmíru do druhého. Občas, velmi vzácně se otevře mezi oběma světy brána umožňující komunikaci. Ve svrchním paleolitu se to zřejmě už jednou stalo. Dalším šťastlivcem byl Proukl, jeho chlívek a jeho kozy. A ten bláznivý fantasta Aimé Michel, který popsal z jeskyně, kde byly obrazy koček a hopsáků, i kresby létajících talířů, se zřejmě nemýlil, ačkoli se mu všichni vážení vědci srdečně vysmáli a profesor Olsen (Harvard) jej rozdrtl ironickým článkem o zřejmě získané neznalosti základních pravidel prehistorické ornamentiky, jíž jsou asi postiženi někteří páni kolegové, příliš často a tvrdě se doma setkávající s létajícími talíři a jinými součástmi kuchyňské výbavy.

Svět se hroutil. Připustíme-li existenci mezicivilizačních styků, pak... Ne! Tu prostě nelze připustit, nechceme-li se vzdát celoživotního díla mnoha vědců, struktury etnografické vědy, prehistoriografie a kdovíčeho ještě.

Patrovský přistoupil k prokletému oknu, spojujícímu vesmíry, a nesměle do něho vsunul ruku. Pocítil lehký chlad a sotva znatelný odpor, asi jako kdyby prorážel pavučinu. Štítivě zase ruku stáhl a oťel ji o šos kabátu. Brána do modrého světa koček, hopsáků a létajících puklic se zdála být připevněna jemnými vlákny, vytvořenými z chvějivých světelných paprsků, k bídným trámům tvořícím kostru chlívku. Zanořovaly se do trouchnivého, červotočivého dřeva hustou tkání bledě zelených nitek, splétajících sít' kolem mírná nepravidelného otvoru, otevřeného zřejmě jak kozám, tak i z druhé strany zvědavým kočkám.

"No, celkem vás lituji, pane Proukle," řekl po chvíli přemýšlení. "Budete se asi muset stěhovat. Konečně - léta už na to máte a nějaký ten starobinec..." Úmyslně použil slova nabitého negativními představami rozhodně silněji než např. "domov důchodců". Proukl reagoval podle očekávání.

"Jakejpak starobinec? Mám tady svou chalupu a... a... kozy. Každý mi může vlízt na záda i se starobincem."

Patrovský se zářivě usmál, ačkoli to vyžadovalo značné úsilí.

"Obávám se, že to nebude tak jednoduché. Dopouštíte se rušení držby, pane Proukle, exploataci vydatné pastviny pro své soukromé kozy a jejím evidentním utajováním před příslušnými orgány. To není legrace, pane Proukle. Nechtěl bych být po právní stránce ve vaší kůži."

Strašlivě žvanil a uvědomoval si to, ale ani tentokrát jeho osvědčený, proslulý psychologický odhad nezklamal. Proukl mu visel na rtech, ošklivý obličej křečovitě stažený zoufalým úsilím pochopit, o čem je řeč.

"Ale dyk to sou moje kozy a moje..."

"Právě to je přinejmenším sporné," přerušil jej roztomile Patrovský. "Ale s tím už si soud poradí,"

"Soud?" vyděsil se Proukl. Patrovský významně pokrčil rameny.

Prouklovy mozkové závity počaly produkovat s obtížemi a pomalu myšlenky jako chorobná játra žluč. Ostatně myšlenky stejně hořké a leptavé. Starobinec. Soud. Ne.

Myšlenky se řadily, probublávaly zkalenými vrstvami dosud neprozkoumaného magmatu, kterému z nedostatku jiných a vhodnějších výrazů říkáme "duševno" nebo "vyšší nervová činnost", až konečně dospaly k oblasti akce. Proukl zuřivě proběhl oknem mezi vesmíry (světelné paprsky, upevňující ho k trouchnivým trámům, se lehce rozechvěly) a popadl špagát omezující svobodu obou koz tak rázně, až vytrhl kolik z modré trávy a vyděsil několik hopsáků, uhánějících neuvěřitelnými skoky pryč. Kozy se rezignovaně vrátily z žírné pastviny do chlívků, ale ani zde jim nebyl popřán klid. Několika kopanci je Proukl vyhnal ven, takže málem porazily profesora Patrovského.

"Tak se teda koukejte," zasípal. "S jejich soudama si můžou..." načež opět následovala nespisovná prohlášení, navrhuující úředním místům veskrze neestetické požitky.

Proukl škrtl sirkou. Zlomila se v třesoucích se prstech. Druhá rovněž. Teprve po třetím pokusu se mu podařilo přenést plamínek posvátného očištného ohně, zahánějícího vidiny duchů, noci, starobince a soudu na hromádku slámy v koutě chlívků. Ohniček vesele zapraskal a olízl suchá prkna i laťky.

Patrovský se s nevyzpytatelným úsměvem díval a mlčel. Trámky, na něž byl světelnou pavučinou připevněn zářačný průchod mezi vesmíry, vzplanul. Poněkud ustoupil před zářem a odkopl chuchvalec slámy, který mu začal doutnat právě u nohou. Chtěl vidět. Musel vidět až do konce.

Modrá louka byla zahalena dýmem. Profesor měl nejasný a letmý dojem, že v posledním okamžiku, než se trámky a s nimi i okno do nebezpečného a nežádoucího světa Prouklových kočeků, hopsáků a létajících pokliček zhroutily, zahlédl oponou kouře docela jiný tvar, než jaký jeho pohledu poskytovali kouzelníci s jelení či antilopí maskou; zvláštní, ale nepochybně inteligentní tvář s udiveným výrazem.

Potom oheň vybuchl s divokým hukotem a donutil jej rychle opustit chlívek. Právě včas. Zápach prozradil, že jeho zbrusu nové myslivecké šaty patrně dosloužily. Nezáleželo na tom. Neměl už v úmyslu pokračovat v loveckých dobrodružstvích. Proukl seděl na rozviklané lavičce s hlavou v dlaních. Oheň jej ozařoval jako bizarního bůžka starých Turanců, objevitelů železa a duchovních otců všech permoníků a důlních skřítků. Mírně zděšené kozy se pohybovaly na samém okraji světelného okruhu jako dva bílí duchové.

Patrovský, oslněný ohněm, chvíli se sykáním a jinými ukázněnými projevy bolesti šátral v kopřivách, než nahnatal ztuhlé tělo kočky. Dověkl jej až k plamenům a hodil do ohně. Vylétl sloup jisker.

Když konečně po chvíli dorazil hajný s povozem, bylo po všem. Proukl stále seděl nehybně a beze slova, kozy zmizely v temnotě.

"Malá nehoda," oznámil Patrovský. "Panu Prouklovi shořel... shořel chlív. Škoda není naštěstí veliká. Kozy jsou v bezpečí. Bohužel," dodal, "při požáru vzal za své i můj srnec."

"Váš... váš co?" koktal hajný.

"Můj srnec přece! Nezůstalo z něj vůbec nic. Snad je to nespportovní, ale nemohl byste mi příležitostně poslat nějakou, jak se tomu říká, aha, jinou trofej? Jakoukoli. Bude to stejně vzpomínka..."

"Ano. Samozřejmě."

Profesor Patrovský vsunul hajnému do ruky obálku s přece jen velkorysým spopitným a podal mu pušku.

"Ne, děkuji vám. Půjdu sám. Chci už domů, šofér čeká a já mám ještě jakousi práci. V každém případě vám děkuji. Bylo to... velmi zajímavé."

Scházal pomalu širokou cestou, dobře viditelnou i teď, dolů k vesnici. Rozsvěcovaly se první hvězdy a každá, každá z nich byla opět na svém místě, jak se sluší a patří.

## OBSAH

Zrození proroka

Čertík Mefisto

Andělské poslání

...Dej, ať se tě bojíme...

Velký rekonstruktér

Velice zdařilý koktail

Vítězství a naplnění osudu dobrého krále Macbetha

v provedení divadelního souboru Špitálu v Charentonu za vedení pana Sada roku 1808

Prouklovi kočky

LUDVÍK SOUČEK

Velký rekonstruktér

Uspořádal Ivo Železný.

Typografie Leo Novotný.

Kresba na obálce Viktoria Ban-Jiráňková.

Vydalo jako svou čtrnáctou publikaci  
nakladatelství Art-Servis v Praze 1991.

Odpovědný redaktor Ondřej Pfeffer.

Tisk NOVINA Jihlava - 1526/91.

Vydání tohoto výboru první.

13/33

61-001-91